

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радамі!

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 64 ◆ Середа, 3 квітня 1991 року ◆

Ціна 10 коп.

«МУ-МУ»!

Фото Михайла САУКА.

В ніч на 2-е квітня не спалося. Марилися крамниці, повіі добра. Устав поночі, покинув хутір, і — на Київ. Якраз одичавіли Центральний гастроном столиці. Достаток вивозили в торгові зали порціями — щоб не шокувати народ. А тому першою з'явилася «докторська» (по 6.70), і лиш за нею — «останківська» (по 7.80). А потім уже понесло: рис (2.10), пішно (1.05), всілякі крупы (але не гречану!) На свинину я вже не дивився. У кондитерському відділі — веселіше: тістечка — від 50 копійок і вище, цукерки шоколадні — 10-12 карбованців, а мої улюблені «Му-му» — осього 4.75. Жити можна! А ось і кава. За «подвійну половинку» — 41 копійка. А казали ж... Все одно не купив: не було карбованців під заставу за чашку без ручки. А без застави мені не дали, бо якщо ж не викликає довіри. Не таке мусить бути лице у розвиненого ринкового суспільства. Ну, та гаразд. Сидю, чекаю 14-ї години. Невже воно так подорожчає?! Обіцяли ж!..

Віталій ЖЕЖЕРА.

ГАРЯЧИЙ ТЕЛЕФОН

Шановні читачі!

10 квітня з 12 до 13.30 ви зможете безпосередньо спілкуватися з Головою Верховної Ради УРСР Л. Кравчуком.

Для цього вам досить підняти телефонну трубку і набрати номер 293-05-09.

Голова Верховної Ради України відповість на всі питання, які вас цікавлять, окрім, звичайно, тих, які вирішуються безпосередньо місцевою владою.

Отже, тел. 293-05-09, 10 квітня, з 12 до 13.30.

Зeproшyемо до розмови.

Редколегія.

П РЕДСТАВНИКИ всіх вугледобувних об'єднань Донецької області візьмуть участь у переговорах з урядом СРСР. Делегати шахтарів, уповноважені своїми колективами, анішли в Москву.

Поміч стоючих на вугільних підприємствах залишається без змін. За зведеними гірничих диспетчерів, із 122 шахт області продовжують стрійкувати 20. У цілому по Україні на андобувають вугілля 47 підприємств.

Д О МИРУ, терпимості, взаєморозуміння, любові і єдності закликав український народ глава Української греко-католицької церкви кардинал Микрослав Іван Любечіський. Він прибув спеціальним рейсом до Львова. На аеродромі і в центрі міста його зустрічали тисячі віруючих.

В соборі Святого Юра Верховний архієпископ УГКЦ відрізняв божественну літургію. Відбулася зустріч глав УГКЦ з представниками обласної та міської Рад народних депутатів, а також прес-конференція для радянських і зарубіжних журналістів.

За січень—березень
редакція одержала
10575 листів.

Матеріал про це читайте на 11-й сторінці.

УКРАЇН ХОЧЕ НА РЕДВІЛІ СУВЕРЕНІТЕТУ

Прес-конференція Голови Верховної Ради Української РСР Л. М. Кравчука

ГОЛОС України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Олександр Білик
заступник головного
редактора

Анатолій ГОУЛОВ
заступник головного
редактора
Олександр
ЕМЕЛЯНОВ
член-кореспондент
АН УРСР

Володимир
КРАСНОДІМСЬКИЙ

Леонід
САМОЙЛЕНКО
заступник головного
редактора

Борис
СІДОРЕНКО
заступник головного
редактора

Анатолій
СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДА
відповідальний
секретар

Засновник
Верховна Рада
Української РСР

Адреса редакції:
УРСР 22047
Київ 47, вулиця Мостового, 4

Розповсюдження
не гарантується і
не повертається
Друки авторів
підписувачів у «Голосі
України» не завжди
збігаються з текстом
зорової редакції.
Індекс 60955.
Тираж 166 300.
Переплатити ціну
на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить
3 рази на тиждень.
У вівторок —
на 8 сторінок,
середу, четвер
п'ятницю та суботу
— на 16 сторінок.

Як уже повідомлялося, 28 березня відбулася прес-конференція Голови Верховної Ради УРСР Л. М. Кравчука, присвячена питанням, пов'язаним з підписанням Всесоюзного референдуму і републіканського опитування, подальшою роботою над проектом Союзного договору, практичними кроками Верховної Ради по утвердженню принципів Декларації про суверенітет України. Дружемо до шкорогого аїт про неї.

Л. Кравчук. Підписує референдум, який досить детально вивелиди і в союзній, і в республіканській пресі. Є вже і підписники комісії — союзної і республіканської. Тому я не хотів би повторювати відоме. Краще, мабуть, почати з того, що сьогодні цікавить журналістів. І тут точний відповідь на ваші запитання.

Кореспондент газети «Правда України». Леонід Макарович! Під час референдуму центр нашої партії заявляє, що одночасно з вирішенням проблеми збереження Союзу практично склався і проект Союзного договору. Що ви можете сказати з цього приводу?

Л. Кравчук. Я думаю, тут буде якась платівка тим більше політична, не припустимо. Напередодні референдуму йде, я підкреслюю, іде — ні у виступах керівників, ні в заявах, ні в поставах — не маючись, що референдум має винести і думку народу щодо опублікованого проекту Союзного договору.

І така думка неможлива. Коли збирається Рада Федерації, то навіть обговорюється питання про те, чи потрібно друкувати цей проект до референдуму. Тому іде проєкти Ради Федерації, яка обговорювала той проект, що раніше був надрукований, не ставляла питання про потребу друкувати цей проект. Але після того, як попрацювали над проектом, внесли поправки, раптом виникло питання про те, щоб надрукувати і цей документ, варіант проекту Союзного договору.

Звичайно, це факт. Історичний факт, що народ, який брав участь у голосуванні, виступав за Союз. Україна має ту особливість, що її народ виступав не тільки за

Союз — він виступав за Союз певного характеру, певного змісту; за Союз суверенних держав. На основі Декларації про суверенітет і за це проголосувало понад 80 відсотків виборців, які брали участь у голосуванні. Це важливий політичний момент. Надзвичайно важливий.

І повторюю, зовсім не можна пов'язувати референдум з проектом Союзного договору, над яким ще треба чинити поправки.

Ми зараз маємо заплановані тут такі Союзний договір, який би відповідав інтересам народу — України, ґрунтувався на основі Декларації про державний суверенітет. Верховна Рада до цього вже приступила. На Президиум ми створили робочу комісію, до якої увійшли три члени Президиуму — О. Коцюба, М. Шукла, І. Юмкович. Ми тут дотримуємося тієї позиції, яку висловлює Верховна Рада: щоб було спільно зрозумілим, більшість і меншість. У нас у Верховній Раді опозиція становить третину депутатів.

Уже тепер, коли ми зробили перерву в пленарних засіданнях, нерештливості в комісії саме в них маємо працювати і над проектом Союзного договору. Закриємо пленарні засідання, а скажу, що це дуже важливе завдання для кожного депутата. Якщо він хоче зробити щось добре для країни, то має сісти з опозицією за стіл і вквести щось конкретне до проекту Договору, а не тільки критикувати. Коли більшість нічого зробить, ти більше матиме права сказати, що він і ставляти ці питання. Як у випадку України, держава, доводячи до того документу думку, націлені на те, щоб відкрити дорогу до справж

нього суверенітету, до всього того, що визначає державність.

Я, до речі, вже вивкав деякі свої зауваження і пропозиції до проекту Союзного договору. Вони роздані депутатам.

Повторюю, вся ця робота має ґрунтуватися на нашій Декларації. З одного боку, бажання більшість виборців жити в Союзі. Але ми вважаємо, що це має бути новий Союз, побудований на нових засадах, що Україна має бути повноправною державою в тому Союзі. І якщо вона делегує певні повноваження, то вона делегує їх, виходячи з своїх інтересів і з того, що народ проголосував. Але вона делегує, не позбавляючи їх назавжди. Це тільки принципові моменти.

Кореспондент «Укрінформ». Чи варто почати вашу думку про те, якщо ви бачите участь у Союзі тих республік, де не проводились Всесоюзні референдуми?

Л. Кравчук. Я думаю, що там, де не проводились Всесоюзні референдуми і де республіки обрали свій курс на вихід з Радіального Союзу, вони мають на основі загальних конституційних норм поставити зааряд питання, чи який чиним чи вийти чи залишитися в Союзі на основі нового Договору.

Якщо під час референдуму народ проголосує за вихід, то встане іший етап роботи, перехідний період виходу із Союзу. За такіми законами, які є сьогодні, для цього достатньо п'ять років. За ці п'ять років мають відбутися перерознесення і переробка всіх економічних, політичних та інших відносин. Особливо складно будуть в економічній, у політичній, а не думаю, що будуть великі труднощі.

Кореспондент газети «Комсомольське знамя». Шановний Леонід Макарович, вчора «Правда України» на друкувала лист народних депутатів ЦСРР в Україні, в якому критикується ваше твердження, що виразом волі народу України є тільки

Верховна Рада республіки. Було прочито ваше інтерв'ю «Комсомольському члену». Це вже не перший випадок на адресу керівників парламенту. Чи не зається ж, на думку органів, які підготували цей лист, оскільки Федерація розгорнула план миру кампанію по дискредитації керівників Верховної Ради республіки?

Л. Кравчук. Я прочитав це звернення. Думаю, що коли б, скажімо, депутати, які підписали звернення, затили б цього Декларації, то вони б цього не підпили. Аде там написано: «Я читав». «Від імені депутатів». Не можна виступати від імені Верховної Ради України. Йодна політична партія з громадською організацією, інше утворення чи окрема особа не можуть виступати від імені всього народу України.

Не можна будувати народний депутат, навіть група депутатів, навіть всі народні депутати ЦСРР обрали від України. Виступати від імені народу України. Тому що вони не є, навіть разом з усім, органом. Вони мають бути представниками цього народу. Куди їх обрали? — до Верховної Ради ЦСРР. Та в області, Скажімо, в області депутатів, а не депутатів області Чернівецької, Чернівецької, Сумської областей представляють відомості. Львівської, Чернівецької, Чернівецької, Сумської області і Верховної Ради України. Вони представляють Верховну Раду України як орган від народу України всього народу. А інтереси області представляють лише області Ради. Це абсурд, політичної структури було створено. Я дуже шкодую, що ці абсурди не знають деякі депутати Верховної Ради ЦСРР.

А що стосується другої частини запитання, то я б сказав так. У нинішній ситуації коли люди розгубилися, коли немає ніякої політичної приналежності, цієї несправедливості, яка є закладом розпуску цієї Верховної Ради, вони дають

(Продовження на 3-й с.)

КИРГИЗІЗТАН ПРИМАЄ УКРАЇНУ

Делегата України прибула в столицю Киргизстану Бішкек, з незначною дозою умов реального, за умов реального, це не ригульований суверенітет місцевої палати, а підписанням Договору між Україною і Радянською Соціалістичною Республікою і Республікою Киргизстан.

В аеропорту Манас державна делегація України на чолі з Головою Верховної Ради республіки Л. М. Кравчуком очолює традиційні заходи налітання і шліфа соціалістичної, перекресив у своєму національному обранні дівчата.

Справжній дружбі українського і киргизького народів вже майже півтора століття, коли уперше наш край прийняв і став рідним для тисяч переселенців з півдня України. — сказав під час зустрічі Президент Республіки Киргизстан А. Ака

ев. — Нині і ніколи не згадалимо своїх спільних війн і війн наших народів. А тепер я певен вони набудуть нового розвитку і розвитку.

— Ма 70 років порозумію між нами, лише відкрити шлях до справді органічного і природного єднання наших і білячих і двох народів, лише в цілому і кожній окремій людині зокрема, — сказав у відповідь Л. Кравчук.

Після референдуму за його результатами ми визначили курс розвитку республіки — у Союзі, але як суверенна, повноправна і рівна серед інших. Найважливіше це Декларацію про державний суверенітет Української РСР ми почали поступово і неухильно наповнювати конкретним змістом, приймаючи закони на захист інтересів республіки, але не на шкоду і без ущемлення

інтересів інших країн, для справді вільного розвитку дружних і ділових зв'язків з усіма іншими республіками, і свободі підписання угоди з черговим вільним кроком на цьому єдиному правильному шляху.

І ось — урочистий момент скріплення договору підписами Високих Сторін Договору, якому першим рядком визначено і підтверджено право обох народів розпоряджатися своєю долею, прагнути до зміцнення і розвитку багатоглибини економічних і культурних зв'язків відносно дружби і всебічного взаємовигідного співробітництва.

Тут же, але вже в розквіт договору, відбулося підписання угоди між міністрами зовнішніх справ обох республік, де своєю незначимістю наліється положення про надання повно

важених Українській Радянській Соціалістичній Республіці представляти інтереси Республіки Киргизстан в ООН.

Потім державна делегація України побувала на виробничому об'єднанні «Вєрстатобудівний завод імені В. І. Леніна», де зустрілися зокрема із представниками української громади. До речі, в Киргизії проживає понад 120 тисяч українців, серед яких є (за даними) і міністр, близько 300 наших делегатів, які обрано депутатами місцевих Рад. 7 — народних депутатами Республіки Киргизстан і 1 — голова колегії імені В. І. Леніна Олександр Занюха — обраний народним депутатом ЦСРР.

О. ПЕТРЕНКО, спеціальний кореспондент «Голосу України», Бішкек, Киргизстан

Телеграфічним рядомом
з Чернівцями

ОКНОМ ВІНТИ ДЕПУТАТА

У будинку Інституту суспільно-політичних наук, проти якого п'ять років слухали наступного голови Рад різних країн, «від сільської до міської», йшлися про теоретичні й практичні аспекти соціалістичного вибору, гуманної демократії соціалізму. Парламентська Рада вступила радянські та партійні працівники, лектори, науковці.

ДОТРИМАВ СЛОВА

Під час зборів до Верховної Ради України народилому депутату Б. Стусу бувачині відповісти на запитання про те, чи можна довести спорядження мосту через Прут між Галицьким і Новоселицьким районами. А через хвилю, що була, будівництво територіальних міжкордонних зв'язків не доїшло до діла. У цьому році роботу буд завершено.

ОЖИВІСЬ ФОРТЕЦЯ

Хотинський райоником провів чергові засідання Організації від відкриття Юрія Ходяківського бітки. Організація від реставрації знаменитої тутешньої фортеці. Сьогодні в місті відбулися збори, тому висловлюється побажання, аби до його підготовки приєдналися громадські та мистецькі колективи Києва.

ЗАВБА ДЕПУТАТІВ

Народні депутати України та СРСР, депутати Чернівецької області, міської та районної Рад вступили із звагою до створення територіальних об'єднань у зоні Республіки Молдова на землі області й висловили глибоку стурбованість з цього приводу.

Михайло ВАСИЛІШКО,
класний керівник
«Господи Україно»

ТОРЖЕСТВО, БЛАГОДАТЬ БОЖА

Пасха... Велике християнське свято повернулося до нас аному — як знак всепроникності духовних традицій народу. Найвищою ролю за першими календарем швидко збіглися Великдень і Благовіщення, що трапляється досить рідко. Відтак чомусь ніде чути, що це погана прикмета.

От що сказав з цього приводу керівник сорамів Управління Української православної церкви протоієрей Борис ТАБАЧУК.

— Спершу зауважу, що Пасха — торжество вічного життя над смертю, воскресіння душі людини. Ісус Христос, який вийшов з гробу, не тільки вийшов, а й воскрес, що саме так сталося. І, як завжди, паски неїсти, писанки розкрашувати та бігати. Божа й нас, грішників, торнулася...

Востане так було 1912 року.

Факт і моментар

Великдень і Благовіщення Божої матері, — подіяра і біда. Божа й нас, грішників, торнулася...

Востане так було 1912 року.

Чутки й вірші від духовної адалості, від незнанки історії релігії, християнської культури — однієї з найважливіших в історії цивілізації.

— Ступоскося з несеб архаїзм Гавриїла до Божої матері Марії, найчистішої, непорочної людини на землі, коли читала вона Святе писання. І мовби й: «Не відси, Маріє, бо ти здобула оладогат у Бога і родила Ісуса, і каресем його й ми Ісуса».

Так і збіглися цього року зародження й воскресіння, торжество вічного життя й Благодать Божу.

Людмила БАРАНЕНЧУК.

Новини

з усієї України

АСТРОЛОГИ — ЦЕ СЕРІОЗНО

Чернів. У науковий колос мистецтвним часом зріс інтерес до астрології. 24-31 березня тут відбувся міжнародний конференція професіоналів астрологів. Усього з'явилось понад 200 астрологів з СРСР, США, Швейцарії та інших країн.

Іван ШКВАРКО.

НА МІСЬКУ ЮШКИ

Роман. Під вігдою міського та районного комітету Червоного Хреста тут провадило благодійний аукціон. Рад підприємств міста підтримали акцію, аналізуючи на торги товар власного виробництва. Понад 30 тисяч карбованців, виручені від аукціону, пішли на організацію благодійного Червоного Хреста для найбідніших соціально забезпечених людей.

Вітальні МАКСЮТЕНКО.

Шоктя. Власний худоби з міської контори Лазаренко, утворили мала підприємство «Молоко». Тепер цяди молоко продають з домашніх ділянок. Почувши, що підприємство виробляти молоко, сир, інші продукти.

Володимир НОСНКО.

ВІДНОВЛЕНО СПІРАХИ

Херсон. Херсонсько-Таврійська епархія була одією з набадніших на Русі. Тут християн сам князь Володимир Святославич, за рішенням священного синоду Української православної церкви, епархія відновлена. Митрополит Херсонський, Таврійський Леонтій пояснив, що створення нової епархії обумовлено подолання кількості храмів в області.

Іван КАЛІНИЧЕНКО.

З'ІХАЛИСЬ ТЕАТРИ

Чернів. Здавалося, театральні трупи в місті були йшли. Але це засідання дирекції Міжреспубліканського фестивалю театральних мистецтв, до якого щоби завершилися, до Чернівців з'їздили театри з Гомеля, Мінська, Брєстська, Київщини, Дніпропетровська й мейст з Лондона. Відкрили фестивалю головний прем'єр-серию вистави «Вояки червоної армії» режисер Чернівецького музтеатру В. Гринько відзначив, що фестиваль міжнародного розвоючності після мітингу та соціальних турбот.

Сергій ПАВЛЕНКО.

ПОЗОВ НА ДЕПУТАТА

Дубно. Ватрак перті Н. Дестинічно поділя в суд на депутата тутешньої міськради М. Тимків за те, що він звинувачив місто в непраці миски МКБС, котрі 1941 року він розстріляв у Дубенський в'язниці. Суд на вимогу депутата винини у винелі.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

За словами п'ятих довідок Леоніда ЛЕНКО.

ЧИ МАЛА ПІЛЬГИ ПРИБІРАЛЬНИЦЯ ДОСТОЄВСЬКОГО?

Яноса почав розбиратися, хто входить до категорії прибірательних у Вінниці. Окремі ветерани війни, партії, йогоді, воїни-афганці, біатолісти матері у салюку омилися... футболіст (35 чоловік, які обслуговували англійським магізином № 21), 23 відпочиваючих (магізин № 56), письменників... Та з письменниками взагалі виїхав кур'єр. Знаючи особистість чорної мисливської спілки, здивувався, коли побачив її, ані ні про що не говорили. Валентина Ходяківська (магізин № 56), письменниця... Та з письменниками взагалі виїхав кур'єр.

— Ага, — думаю, — напевне, їх небагато приїждять до спілки. Відстав від плуку літературного життя. Перенути у відпочиваючого секретаря обласної філії СМУ Михайла Камеюка, що написав

літ могоді таланти, над чим працюють сьогодні.

— Нічого не написали й не пишуть, — почув категоричну відповідь.

— Але ж... Спірковомки мене перебіває і пописують: Валентина Ходяківська і Людмила Лиходіда — секретарі друкарні філії, а Галина Ткач — прибірательна...

А чому, думаю, загалі писемницями пописки краще харчуватися, аніж зайняти робині? Виявилось, що мотирозово отворення і спеціалізований аргументований постановою ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «про опіпшення учасників діяльності творчих спілок» від 14 лютого 1987 року за № 213.

Наочаймовським з текстом постанови, але про прибірательних

ратувати у харчуванні там могоді слова не знайшов.

Скоге часу культури та літератури від міськрайкомкомі куриувала Людмила Бурико, ака й підписала листа, запропонованого спілчанками, не тільки не розбираючи в суді, а й не попитавши три філітних працівників.

Втім, яка Цяди собі писемниця і пишуть хороши твори на теми соціальної справедливості.

НОВОСЕЛІЦЬКИЙ.

депутат. Виспіваний міськрадою народних депутатів, голова комісії з питань гласності і соціальної справедливості. Вінницький.

Р. Шукевича, депутат обласної і міської Рад, спілковод міської організації «Уху В. Голодом публічно образи Президента СРСР, навадні його «червонокі пашістиком».

Раніше тава «красномовність» сходила з рун «людини» міського депутата. Але цього разу, схоже, він ніяк не оцінив.

Р. ФАБРИКА, хор. Українформ.

«КРАСНОМОВНІСТЬ» ПІДВЕЛА

Прокуратура міста Івано-Франківська порушила кримінальну справу проти Б. Чуприни. Він був убитий 5 березня 1989 року в стіні з законом МКБС на Львівщині.

На митинг, всупереч сподіванням організаторів, зібралось мало народу — багаторазово уже набрані акаські майданці в мітингу, що

Іх провадять міська організація Руху, Спілка незалежних української молоді (СНУМ), Браство воїнів УПА карпатського краю. Ри правило, на таку «людину» виступили знайомі горюлами промовці. З їхніх уст, як завжди, звучали нападки на адресу Москви. Комуністичної партії. Союзного договору. Однан декому цього здавалося мало. Сказавши «заслуги» генера-

ла Р. Шукевича, депутат обласної і міської Рад, спілковод міської організації «Уху В. Голодом публічно образи Президента СРСР, навадні його «червонокі пашістиком».

Раніше тава «красномовність» сходила з рун «людини» міського депутата. Але цього разу, схоже, він ніяк не оцінив.

Р. ФАБРИКА, хор. Українформ.

Навиоломистецькі новини

«МІРАЖ», «ВОЯЖ» І ТЕТЯНА

Наприкінці березня у Києві було показано нестрядне шоу «Музіка нас повозала» за участю Тетяни Олексієно. Розом вона киїла, часто виступає у різномістній, відомий колектив групи «Міраж», у складі якої й стала нострадомом. Нині працює у новоствореній групі «Вояж».

Юрй ЮРЧЕНКО.

Сергій КУЛІНЦОВСЬКИЙ.

Мі фото: епізав Тетяна Олексієно.

Синімих газети
"Господи Україно"
Цікаво вам відомо,
врані і поночі.
Ваша Тетяна

МІЖНАРОДНЕ КОЛЯДУВАННЯ

1989 року за міжнародною програмою «Дітя світу» веселка група радянських дітей уперше заїздила в гості до своїх ровесників у США, там було підготовлено спільну колядувальну програму. Згодом і на Україні утворилися акаса на міжнародну асоціацію «Глобала». Недавно у патачі «Україна» відбувся концерт «Дітя XXI століття». Він мислився як відбірковий конкурс перед новим турне. Аніжале не було. А тем часом рішні концерту спелачи діти однієї високо. Глобали чималим таким побаченням українських виконавців, ще не відомий на нас, але вже досить популярний, на Заході. Серед них: Ринко Павлов, професійний танцюрист та хореограф, людина творчої й неординарної. Йому ще немає 19 років. Пияч він викине, що міжнародні зустрічі дітей не тільки розширюють їхню творчу діяльність, а й роблять їх особистостями, відвідуючи такі самі ризики мист.

Марія БІЛІК.

ОДАТЬ БОЖА

на нас
роду.
обли-
рідко.
ста.
Управ-
Борис

Чуття ж пішли від духовної відсталості, від незнання історії релігії, християнської культури — однієї з найважливіших в історії цивілізації.

Спустився з небес архангел Гавриїл до Божої матері Марії, найчистішої, непорочної людини на землі, коли читала вона Святе писання. І мовив їй: «Не бійся, Маріє, бо ти здобула благодать у Бога, і родити сина, і наречеш його ім'ям Ісуса».

Так і збіглося цього року — народження й воскресіння, торжество вічного життя й Благодать Божа.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

МАЛА ПІЛГНИ
СТОЄВСЬКОГО?

чим
і не
терорич-

раторів у харчуванні там жодного слова не знайшов.

Свого часу культуру і літературу від міськвиконкому нириувала Людмила Бурко, яка й підняла листа, запропонованого спілчанами, не тільки не розібравшись у суті, а й не помітивши тріх фіктивних прізвищ...

Втім, хай їдять собі їсьменники і пишуть хороші твори на теми соціальної справедливості.

Ісаак НОВОСЕЛИЦЬКИЙ,
депутат Вінницької міськради народних депутатів, голова комісії з питань гласності і соціальної справедливості. Вінниця.

органі-
залеж-
молоді
воєнків
ро. Як
політич-
студують
ромовці.
дія, зву-
Моск-
партії.
Однок
мало.
генера-

ла Р. Шухевича, депутат обласної і міської Рад, співголова міської організації Руху Б. Голодов публічно обрав Президентом СРСР, назвавши його «червоним фантомом».

Раніше така «красимовність» сходила з рук «політикам» місцевого масштабу. Але цього разу, схоже, вилінула осічка.

Р. ФАБРИКА,
кор. Укрінформ.

Новини

з усієї України

АСТРОЛОГИ — ЦЕ СЕРЬОЗНО

Херків. У наукових копах міста останнім часом зріс інтерес до астрології. 24—31 березня тут відбулася міжнародна конференція професійних астрологів. Усього з'їхало понад 200 вчених з СРСР, США, Швейцарії та інших країн.

Іван ШКВАРКО.

НА МИСКУ ЮШКИ

Ромни. Під егідою міського та районного комітетів Червоного Хреста тут проведено благодійний аукціон. Ряд підприємств міста підтримали акцію, виділивши на торги товари власного виробництва. Понад 30 тисяч карбованців, виручених від аукціону, підуть на організацію безкоштовного харчування для найменш соціально забезпечених людей.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

ФІРМОВЕ МОЛОКО

Шостка. Впасники худоби з міської околиці Лазарівка утворили мале підприємство «Мококо». Тепер щодня молоко просто з домашніх дійниць надходить до фірмового магазину. Ціни комерційні, але товар не встигає скиснути. Покупця може замовити тут молоко від тієї корови, яка йому найбільш до вподоби. Близьким часом підприємство вироблятиме вершки, сир, інші продукти.

Володимир НОСИКО.

ВІДНОВЛЕНО СПАРХІЮ

Херсон. Херсонсько-Таврійська епархія була однією з найдавніших на Русі. Тут хрестився сам князь Володимир. Сьогодні, за рішенням священного синоду Української православної церкви, епархія відновлена. Митрополит Херсонський і Таврійський Леонтій пояснив, що створення нової епархії обумовлене подовженням кількості храмів в області.

Івви КАЛІНИЧЕНКО.

З'ІХАЛИСЬ ТЕАТРИ

Чернівці. Здавалося, театральні туди переїхали. Виявилось — ні. Це засідання двотижневий Міжреспубліканський фестиваль театральних мистецтв, який щойно завершився. До Чернівців з'їхалися театри з Гомеля, Мінська, Бранська, Кишинєва, Дніпродзержинська і навіть з Лондона. Відкрили фестиваль господарі прем'єрою вистава «Княжна Чорна». Головний режисер Чернівцівського музично-драматичного театру 8. Грипич відзначив, що фестиваль по-хорошому розвинувся місто після мітингів та соціальних турбот.

Сергій ПАВЛЕНКО.

ПОЗОВ НА ДЕПУТАТА

Дубно. Ветеран партії Н. Десятинченко подав в суд на депутата тутешньої міськради М. Тимчака за те, що він заявив, нібито вона знає працівника НКВС, котрий 1941 року вів розстріли у Дубенській в'язниці. Суд не визнає депутата винним у наклепі.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Характеристики

РОЗКЛАДАЧКА НА КОЛЕСАХ

Є у Києві поважна установа з поважною назвою: Інститут колоїдної хімії та хімії води АН УРСР імені А. Думанського.

Приблизно раз на рік ця установа забуває про свою солідність, в науковій співробітництві, немов школярі, приліпають носами до шибки і визирають на вулицю.

Це, як правило, трапляється в день Першого сігнгу: на газоні перед інститутом з'являються двоє добродіїв у самих трусах і починають кидатися сніжками.

Один з тих двох — електронний інститут Халвбурд.

Босоніж по снігу — не дивина, але це не єдине і не найхарактерніше з того, що числиться за Халвбурд. Колишні чоловіки мав дукхворі ноги. Чекати якихось пільг не хотів і створював себе велосипед. Змійстрував машинну із старих розкладачок та ішого спальничного приладдя.

Це теж би було не дивно, бо у світі щодня винаходять один новий велосипед. Але

Володимир Романович не дав засинути своєму велосипедному талантові: щороку їздить у Шауляй, на фестиваль велосипедів та велосипедів — на новий власний моделі! Що воно таке? Ну, розкладачка на трьох колесах з кузовом, педалі для ніг, важелі для рук, сидіння можна вдихати, Іхати — з середньою швидкістю 25 кілометрів на годину. Конструктор стверджує: хід — немов у добрих «Жінгулів».

Творчі люди не бувають злі. Якимсь місцевим хуліганам витягли велосипед вночі з архаїки й потропили його. Салабурда їх не шумів. Він просто узяв двотактну велосипедку за свій рахунок і відновив машинку.

І останній штрих. Володимир Романович — художник. Люди, що знаються на млярстві, кажуть: правдивий і вправний портретист. А на це здвгнен не кожен професіонал.

Христофор ГРУША.

Фото

Вічеслава ГОРЛОВА.

Слово рідне

АБЕТКА
З ОДНИМ ОКОМ

Ян відомо, акула — надзвичайно весела риба. Саме її пустотливість, ача, мабуть, навел на думку авторів «Веселої абетки» щодо випуску цієї книжки для малюків. Може, були і менш вагомими аргументи. Скажімо, дитячий фантазія, за якою, і знову ж таки з точки зору вдвдців, до веселих птвиць належить гава, до звірів — тигр, а до людей — пірат з одним оком. Де втрачена зір власник емблеми «череп і кістки», в абетці нічого малюкам не повідомляється. Однак є цікаві відомості про багатий словниковий запас сучасної української мови. Серед слів, які найбільш точно відображають її національний колорит і тисячолітній народний вжиток, знаходимо, наприклад, такі «веселі» поняття, як «фарба», «поїзд» або «ескімос».

Є здобутки і в графічному виконанні малюнків. Та найбільш вразила навіть не «ринкова» ціна книжки, а її походження, бо наші діти звикли вбачати у всякому закордонному візрєчч якості. Може, і з «Веселою абеткою» все гаразд, але малюнок замість того, щоб подякувати авторам «Baby Bayda» з Австралії за щирі допомоги і науку, чомусь вередують.

За словами п'ятирічної доньки Леоніда САМОЙЛЕНКО.

ПОГОДА

Як повідомили нашому кореспонденту з Гідрометеоцентру, 3 та 4 квітня на Україні опадів не передбачається. Лише в Криму та Приазов'ї затре невеличкий дощ. Вітер змінює напрямків, 3—8 метрів за секунду. Температура вдень 10—16, 4 квітня в західних областях до 18 градусів тепла. Вночі від 1 морозу до 4 градусів тепла.

По Києву та області сьогодні вдень передбачається тепла погода без опадів. Температура 10—15 градусів тепла.

Сьогодні, 3 квітня, сонце зійшло о 7 годині 31 хвилини. Зайде о 20 годині 33 хвилини.

ПРА
ЗАСТОСУВАННЯ

ПРИ ОХОРОНІ ГРОМАДСЬКОЇ

Рада Міністрів УРСР постановою від 27 лютого № 49 затвердила Провіда застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку в Україні. У зв'язку з тим, що постановою Верховної Ради УРСР

1. ОРГАНІЗАЦІОННО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

1. Ці правила визначають порядок застосування спеціальних засобів особовими складами міліції та іншими працівниками органів і установ внутрішніх справ, військовослужбовцями внутрішніх військ, які залучаються до охорони громадського порядку і громадської безпеки, боротьби зі злочинністю, та перелік спеціальних засобів.

2. Правовою основою застосування спеціальних засобів є Закон Української РСР «Про міліцію» та постанови Верховної Ради УРСР від 29 листопада 1990 р. «Про невідкладні заходи по зміцненню законності і правопорядку в республіці».

3. Спеціальні засоби застосовуються у випадках, коли використано і не дали бажаних результатів усі інші форми попереднього впливу на правопорушників:

а/ для захисту громадян і самозахисту працівників міліції від нападу та інших дій, що створюють загрозу їхньому життю або здоров'ю;

б/ для припинення масових безпорядків і групових порушень громадського порядку;

в/ для відбиття нападу на будівлі, приміщення, споруди і транспортні засоби, незалежно від їхньої приналежності, або їхнього звільнення у разі захоплення;

г/ для затримання і доставлення до міліції або іншого службового приміщення осіб, які вчинили правопорушення, а також для конвоювання і утримання осіб, затриманих під час виконання службових обов'язків, якщо є підстави вважати, що вони можуть вчинити втечу чи завдати шкоди оточуючим або собі;

д/ для припинення масового захоплення земель та інших дій, що можуть призвести до зіткнення груп населення, а також діянь, які паралізують роботу транспорту, життєдіяльність населених пунктів, посягають на громадський спокій, життя і здоров'я людей;

е/ для припинення опору працівників міліції та інших особам, які виконують службові або громадські обов'язки по охороні громадського порядку і боротьбі зі злочинністю;

ж/ для звільнення зловмисників.

4. Використання спеціальних засобів, за винятком необхідності відбиття раптового нападу на працівника міліції та звільнення зловмисників, має передувати попередження про намір їх застосування.

Попередження може бути зроблено голосом, а при значній відстані або зверненні до великої групи людей — через гучномовні засоби. Підсилювачі мови, і в кожному випадку бажано рідною мовою осіб, проти яких ці засоби застосовуватимуться, та українською та російською мовами, якщо це не суперечить інтересам держави, менш як 2 рази з надлишком, достатнього для правопорушення.

5. Вид спеціальних засобів час початку та іншого застосування повинен бути з урахуванням обставин, що склалися, характеру порушення і особин правопорушників.

6. Рішення про застосування спеціальних засобів, відомості про застосування спеціальних засобів повинні бути внесені до протоколу, який складається, характеру порушення і особин правопорушників.

7. Рішення про застосування спеціальних засобів повинні бути внесені до протоколу, який складається, характеру порушення і особин правопорушників.

8. Рішення про застосування спеціальних засобів повинні бути внесені до протоколу, який складається, характеру порушення і особин правопорушників.

9. Рішення про застосування спеціальних засобів повинні бути внесені до протоколу, який складається, характеру порушення і особин правопорушників.

10. Навчальники органів внутрішніх справ повинні проводити роз'яснювальну роботу з населенням щодо застосування спеціальних засобів.

УКРАЇНА ХОЧЕ МАТИ РЕАЛЬНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ

(Закінчення.

Початок на 2-й і 3-й стор.).

трагедія, психологічна трагедія. Не можемо перейти до державного мислення, до свободи дій. Не можемо, потрібен час. Ми маємо це враховувати. Адже всі народи так роблять.

І мекі дивують у даному разі наш шахтарі, їх дії, хоч у відверто сказати. Якщо вони виступають за суверенітет, за те, щоб будувати нову Українську державу, го повинні брати участь у цьому будівництві. На жаль, там зараз багато ходоки, які кажуть, а інших регіонів, які отові розвалити все для того, щоб на уламках вилізти і кудись виїти, не розумію це політично, а шляхом руйнування не дуже небезпечна сьогодні ситуація, але це наші справи.

Моє завдання — не допустити цього. І я переконаний, що Верховна Рада згодиться на це. До речі, можна назвати небагато Верховних Рад, де є обидві опозиції і Рада хоч по разікому стаєніться — іні більшість, так і меншість — до різних політичних акцій, законів, та все ж усі сходяться на голодомор. Бо розуміють свою історичну відповідальність. Сьогодні Україна вистієть, вона має для цього всі необхідні умови.

Я вихожу зрозуміти, що з одних людей цікавили дослідження Німеччини, з інших — Франції, бо це дозволяло їм зрозуміти, чи дійсно людина, філософ, банкір, експерт, — проведши аналіз усіх наших результатів, може сказати, що це так. Як вони сьогодні можуть — швидко ця повільно — увійти в ринок та інтегруватися в європейську економіку? Це має бути питанням на першому етапі України. Ступінь індустріалізації — з 10 балів ми маємо 9, маємо досить високу частину імпорту валового прибутку, — 6, сільське господарство — 10, потенціал сільського господарства — 10, потенціал промисловості — 10, забезпечення — 7, запаси мінеральних сировини — 8, синтетичні можливості — 10, валютна ситуація — 10, економіка — лише 3, близькість до Європи — 6, стабільність населення — 6, однієї третини інфраструктура — 8. Отже, з 100 балів в Україні має 63. Середня балів — 4,3. Це рівень 70 роківості України. Це означає, що українській державі бракує участі в усіх процесах.

— Для порівняння назву я

Литва разом мають 77 балів, Російська Федерація — 72, Грузія 61. Білорусія —

55, Казмхстан — 33; Молда-
віа — 49, Вірменія — 47,
Азербайджан — 47, Узбеки-
стан — 32, Туркменістан —
27, Киргизстан — 24 і Тад-
жикістан — 18 балів.

Як бачите, Україна має ас-
"мольності для того, щоб
утримати і економічний, і по-
літичний процес на тому рів-
ні, який не призвів би її до
того, щоб на Хрестянку з'я-
вилися татари.

Кореспондент радіомовлення на зарубіжні країни. Леопіде Мамарочу? Ви досить часто в своїх виступах посилаєтесь на Декларацію про державний суверенітет прийнятий парламентом України минулого року. Республіканський олімп показав, що народ Української Республіки підтримує цю Декларацію. Разом з тим парламентом не надано жодного документу, який би підтверджував це. Чому? Можливо, є

нісь сили чи особистості, що
ротистоять цьому дуже важ-
ливому для нашої республіки
оунументу?

І. Кравчук. Я думаю, що звичайно, різні точки зору, це нормально. Але головна аргументація — це те, що Дендларція не може стати Конституцією, бо вона не регламентує всіх прав, обов'язків і всього того, що потрібно для Конституції. Але, думаю, ви правильно кажете, що, проголосивши за другий бюлетень, народ конституційною більшістю підтвердив, що Дендларція має таку силу.

Спираячись на Декларацію
і на республіканські опиту-
вання, ми будемо творити і
Конституцію, і Союзний до-
говір — такий, який би від-
повідав саме цьому.

Кореспондент газети «Комсомольское знамя». Познайомившись з вашими нотатками про проект Союзного договору, не можна не помітити, що в першому розділі мова йде про суперечності між Союзом як державою і республіками як державами. Чи можете ви сьогодні твердо сказати, що нецільово називати в Договорі Союз дер-

Л. Кравчук. Знаєте, тут треба було б так сказати: поживемо—побачимо. Якщо дотримуватись класичної схеми, то, звичайно, Союз держав не передбачає центральної держави. Він є чимось координаційним, координаційним центром. Але я виступав і виступаю за те, що ми не повинні сьогодні молитись ні федерації, ні конфедерації.

В історії є перехідний період, завжди є. Кожна держава має його пройти. Ми сьогодні повинні мати Союз в якому були б елементи федерації, і конфедерації.

Я протекти поняття «оноулення Союзу», «оноулення федерації». Постає запитання, коли вона стає оноулюючи? Початок оноулюється з 1985 року? Але оноулення, яке відбулося, ми вже бачимо. Якщо це називати оноуленням, то нік кажуть, борони мене. Боже від нього.

Отже, якщо говорити абстрактно, який саме мас буття це оновлення, то поки що ніхто не сказав, що це таке. Тому ми повинні говорити про перехідний період. Цей Договір має позитивні елементи, але він не є конфедерацією. Тому на цей період існують дві центральні держави з обмеженими функціями, обмеженими повноваженнями, з певними діями стріток і прав цих держав республіки. І цього не треба боятися. Це нормальний процес, але крім дуже серйозних.

А далі, коли почнетесь процес розвитку в новому утворенні, яке ми побудуємо відкритою і ще більш демократичною ніж соціалістичною системою. Ми можемо перейти до нової конфедерації, яку можемо залишити і на тринадцять років після закінчення федерації та чинів і конфедеративних структур влади. Саме так треба це розглядати. Ніколи в перехідний період не можна мати чистої форми. У нас були бачили революційні громадянські війни, але існували й фашизм, укладеність економіки, яка знала себе в переходних періодах. Так і сьогодні ми живемо в такий час, коли треба створити відповідні політичні та економічні структури.

Ми вже йдемо до того, і в економіці будуть різні форми власності. На сесії оголосили, що всі вони — і колективна, і приватна, й інші.

Тобто мова йде про те, що ми не повинні бути прихильниками догматичних підходів.

Ось сьогодні пак гітлер запитав мене, чи не є те, про що розповідають, відступом від теорії марксизму до німизму. Так, якщо марксизм і німизм сприймають період сталінського розуміння, то, звичайно, це великий відступ, це розворот на 180 градусів. Та мені в житті пощастило, що зміг читати декілька разів і Леніна, і Маркса і Плеханова, і Бухаріна. Була в мене така можливість, коли чинився в Москві мій Ніде, я підірешлю, ідею не говорив, ніхто з них, що приватна власність є нещастям для народу.

Треба створювати ті форми, які задовольняють інтереси народу. Це найвища мета сьогоднішньої України. А далі саме життя виведе нас на ті структури, які йому відповідатимуть. І головне — ніякого насильства, ніякого утиску.

Кореспондент газети
«Известия». Леоніде Мака-
ровичу, як, на вашу думку,
сьогоднішні події в Москві
можуть відгукнутись на Ук-
раїні? Я маю на увазі аве-
нення Президентом СРСР
військ на територію Москви
перед З'їздом народних депу-
татів РРФСР.

Л. Кравчук. Нам треба трохи заспокоїтися і подивитися, що відбувається в Україні післязавтра, потім сьогоднішні матеріали на основі Думано, які ми збудуємо так, скажімо, у нас без достатніх на те причин, Верховна Рада України відрагувала б ідеїнтину. Звичайно, держава може певний період, керуючись якимись цілями, зупинити якимись діями на певній території, але це право держави. Воно керується законами, Конституцією, але для цього повинні бути підстави. Я не знаю чи були вони у Москві. І це певне Президент і Прем'єр-міністр мають якимись матеріалами, і їх не маю.

А що я завжди кажу і чу
чу в нас сказати. Що б не
бувалося, наш діт значно
мірою залежать від Росії.
Сьогодні, скажімо, у нас не
має лісу. Ми ж Б. Бєльчик
підписали Договір між У
раїною і Російською Федера
цією. Газети ще й зараз ф
тографії друкують. Та біда
тому, що після цього —
лісу, ні інших матеріалів.
Найгірше створюється еко
міч відносини з Росією.

Л. Кравчук. У нас досі великі перспективи. Скажіть мені зараз збираємось до меччини. Там маємо, якимсь підтримас німцями (сміється). Підписати документ наші наміри. Збираємось Ужгороді, де маємо підписати.

ти вже більш широкі, а в мене на основи тих приписів, які були тут проголошені, коли до нас приїздив ідеолог Гіонц.

— Нас німці, без перебільшення, немає такого дня, хтось не приїздив: чи то жавні політесми, чи ділові, чи бізнесмени, чи поставники якнохось компанії. Вони приїздили і ми їм годжуємо з ними відносини.

Скажімо, приїзжав Президент Туреччини Озал, підписали тут, у Києві, документи, і внаслідок цього, приїжджує три роки по тому, як ми могли статися, Діу-му нас був міністр закор-

Отже, у нас надзвичайно широкі відносини. І вони по-

стріно розширюються. Думаю, що і Президент Ніксон да нас прийав також не випадково — просто познайомитись із нами. Він відверто сказав, що доповідь про ситуацію, яку ви побачили, Бушеві, і різним політичним партіям та групам. І це стало також певним поштовхом для наших відносин з іншими країнами.

Ми маємо намір відкрити ряд консульств. Вони будуть відкриватись у Києві й інших містах. Тобто ми не просто декларуємо свої бажання увійти, як кажуть, у європейський і світовий процес, вже робимо в цьому напрямку конкретні кроки.

ка «Союзу». Леоніде Маковичу, розкажіть, якщо можливо, детальніше про перспективи розвитку гортальних зв'язків між республіками.

У Л. Кравчука. Сьогодні вліде-
то, у нас є з тими республі-
ками, з якими підписали до-
мови, міцніють горизонтальні
зв'язки. За винятком скла-
дностей з Росією, про які я
вже говорив. Дуже складна
процесна там ідуть, особли-
во процес, пов'язаний з авто-
номізацією в Росії. Вони
мають прийняти свій феде-
раційний договір. Я на засідан-
нях Ради Федерації завжди
відчуваю бажання автономі-
зації республік, що входять
до Російської Федерації, за-
лишити їм хоча б частину
їх зовсім інше місце в
Росії. Але вони зіткнулися
дуже серйозними проблемами
і їм нелегко.

Що ж стосується, ска-
мо, зв'язків з Білорусією.
Захстаном, то вони хоро-
Ось ми в понеділок зби-
мося летіти в Киргизстан
підписувати політичний до-
мент про співробітниц-
дружбу з киргизьким на-
дом. До речі, там і україн-
є немає, ми будемо зу-
чатися з ними.

І з іншими республі-
ці процеси йдуть, можна
зати, задовільно. Ми відче-
ниськільки воно легше,
не треба через когось
тнього, а можна прямо
шувати питання. Але, к
місте, зв'язки там хороші
е стабільність. Останнім
сом, наприклад, дещо уск
нитись економічні відно
з Молдовою. Теж ос
причина — нестабільніс
ня республіці.

Кореспондент газети «Дзвінська Україна». Останнім часом робота Верховного суду України йде в діло русі. Як ви відгукуєтеся на це? Які заходи, на ваш погляд, необхідно вжити, щоб суд виконував свої функції? Чи вдаватиметься нам подолати цей стан? Чи вдаватиметься нам подолати цей стан? Чи вдаватиметься нам подолати цей стан?

Д. Кравчук. У мене сьогодні передручати записок «плюс». Надіюся, що ще не всі набавилися нові документи політичної характеру. Документи відкривають дорогу до своїх самостійності, до життя життя своїм, своїм розумом, на приклад Верховної Ради, до незалежності різних політичних партій, сил, блоків, груп і меншості. Причому навіть такі складні звичайно складні документи, як закони про приватно-економічну діяльність, про мітку, службу, Рада прийняла в першій

Це великий крок на шляху до економічної самостійності, до вирішення питань

Бо, скажу відверто, ми
винні бути готові до всьог
Ми не можемо сьогодні ск
ти і чекати, коли щось д
станеться і коли це «де
може перенестись на нас.

Мя думаємо зараз і те, як перейти від купонної іншої форми нашого контролю. Зокрема, і через гроші і через інші структури. Але ліземо, і хочу вам сказати, що розгубленими ситуація нас не застане. Ось на цьому ми й будемо працювати.

Але знову ж таки повернутись до шахтарів, раз усі наші ноксхімії тараї працюють на найнижчому рівні: подвоюється час чистки хімічного обладнання, щоб не зруйнувати тарей. А вже можна знизити практично цілий хімізвартість 150 мільйонів боваків. Десять років велося б поновлювати з новим Це позначиться з

металури. А наголовом
для нас — енергетика.
содні в республіці дві га-
прибуткові — металургічна
енергетика. Ми від них
мо нашіть валюту. Уявіть
се, що все це через несе-
вугілля зупиниться. Зв'я-
мо, підвищення ціна тек-
випадки певну частку
Але дуже важливо, щоб
дік розуміли ситуацію.
не всі зрозуміють, що з-
можуть бути дані і
ці, статися інші події
вороти. Але прагнення
шире. Ніхто не збира-
гендівати політичними
мудами. Ми будемо
створювати ті позиції, пр-

Кореспондент Укрінформ
Президент країни знає
ваші думки щодо суве-
ренту. Цікаво, як він їх
і які у вас з ним віднос-

Д. Кравчук. У мене відносини такі, як наші. З повагою ставимось од до одного, слухаємо один одного. Хочу сказати, що в службової особа досить часто політичного рівня, кає не слухати нікого. Хайло Сергіювич, незачи на всі життя! — ну, неможливе політи! такеж, знаходять — аість слухати. Це я думаю.

Звичайно, ми не в
однаково думасмо, але
означає, що ми є проти
ми чи щось інше. Я не
Федераліст завжди висі
свою точку зору, яку
за це голосувати не
«Ну я не голосуйте.
голосув, як він хоче».
тиску, ніяких «А чог
не голосув?» ніколи
то. Нормальні віднос
політичними керівника
вважаю хороша риз

А все інше... Михай-
лівнич має свою точ-
він прихильник, со-
оновленої Федерації. І
відомо. А я при-
Союзу суверенних дер-
це також відомо. Я бу-
ти на своєму, а він,
ти, своїми ма сво-

Верховина Рада України почне обговорювати питання про запуск газопроводу «Ямал-Європа» з газифікації України. Це рішення прийнято на засіданні Верховної Ради України 11 грудня 2008 року. На засіданні Верховної Ради України 11 грудня 2008 року було прийнято рішення про запуск газопроводу «Ямал-Європа» з газифікації України. Це рішення прийнято на засіданні Верховної Ради України 11 грудня 2008 року.

Прес-центр Секрету Верховної УРСР.

ЯТСОТ ТОМ
ТАЄМНИЦЬ

ЧИМ ЗАКІНЧИТЬСЯ «СПРАВА ХОНЕKKЕРА»?

У Дюссельдорфі «бичий» кар'єрник опікується ко-
відомство Роведер, який займався приватиза-
цією підприємств колишньої НДР. Як зв'язи представників німецьких властей, Роведер застріваний у своїй квартирі, поравано його дружини, але згрозив їй здоров'ю немале. Дівалі кола змучували Роведера в тому, що він продал підприємства протипавним, здавшишм людей без роботи, замість того, щоб їх втратити. Прода-
вців уряду Німеччини Фогель звинувачує: «Роведер — це людина, яка з патрістичних мотивів закладає новий фундамент у сідких землях ФРН».

Я неодноразово бачив сумно відому Берлінську стіну, (або просто Стіну, як називають її німці).

Стіна — це широкомасштабна людська трагедія. Адже бетон і колючий дріт розлучили батьків і дітей, наречених, братів, друзів,

Білі рейхстагу — символічний цвинтар, на якому немає могил — лише прив'язані до садових ґрат хрести з іменами й датами: сумний літопис втеч через Стіну, які завершилися смертю. Остання з цих дат майже збігається з днем возз'єднання Німеччини. Втім, хто тоді, у 1989 році, міг знати, що воно такій прийдє, це возз'єднання. І Стіна впаде?

І тоді сто дев'яносто чоловік наклали головами, намагаючись здолати «німецько-німецький» бардон і втекти до Західного Берліна. Але кулі прикордонників НДР надзогонали їх, часто уже практично по іншій бік стіни.

Хто видавав накази? Прочитують один з документів, які слідчі органи НДР надали в розпорядженні преси. У ньому зафіксовано не відоме досі висловлювання «шефа» НДР Еріха Хонеккера: «Як і раніше, слід при спробах порушення кордону рішуче застосовувати вогнепальну зброю. Товарників, які успішно це зроблять, маємо заохочувати».

до, повторюсь, процентно-массовый, так как в нем не учитывается стоимость сырья, а только стоимость труда. Проще всего это сделать, если считать, что стоимость сырья равна нулю. Тогда, например, для производства 100 кг продукции требуется 100 кг сырья и 100 часов работы. Тогда себестоимость единицы продукции составит 1 рубль. Если же считать, что стоимость сырья равна 50%, то себестоимость единицы продукции составит 1,5 рубля. Если же считать, что стоимость сырья равна 10%, то себестоимость единицы продукции составит 1,1 рубля. Таким образом, себестоимость единицы продукции зависит от того, как считать стоимость сырья. Если считать, что стоимость сырья равна нулю, то себестоимость единицы продукции составит 1 рубль. Если же считать, что стоимость сырья равна 50%, то себестоимость единицы продукции составит 1,5 рубля. Если же считать, что стоимость сырья равна 10%, то себестоимость единицы продукции составит 1,1 рубля.

дування у тепленьких «конспіративних» квартирах на території НДР).

Результатом зусиль слідчих інстанцій післяхонеккерської НДР стали п'ятсот томів справи, заведеної на Е. Хонеккера. Контейнер з ними генеральний прокурор НДР передав своєму колезі з ФРН за день до об'єднання Німеччини.

Як і слід було чекати, посилилися запитання: чому це сталося, кому вигідно, хто скомадував? Ми — мовчали. Але не мовчали німці. Усі політики партії, репрезентовані в бундестазі (крім партії Демократичного соціалізму — нащадка СЕПН), різко засудили цей, як було заявлено «акт піратства». Фактичне викрадення Е. Хонекієва

навіть соціал-демократичної партії (що вже й говорити про антикомуністів!) рішуче заявляло, що «це було встання, коли Радянський Союз діяв як окупаційна влада».

Прореагував і боксський уряд: випадок з Е. Хонеккером є порушенням міжнародного права і має розріз з угодами, укладеними між двома країнами. Офіційний Бокс поставив вимогу негайного повернення Е. Хонеккера до Німеччини.

Закордонний паспорт спецкора

Тамтешка Феїда не забарилася з дальшим розглядом справи, і на початку минулого місяця судова палата Берліна підтвердила прийняті раніше рішення щодо в'язні Е. Хонекера.

Проте за грати він так і не потрапив, оскільки перебував на той час на лікуванні в радянському військовому госпіталі під Берліном. Ті, хто поклав потенційного «язинка» на дикіранне ліжко, керували не тільки суто «гуманітарним міркуваннями» (гнанні) задушлив шэф СЕПН і НДН, але мав навіть даду над головою), в Я висноаком міжна родної комісії експерти стан здоров'я Е. Хоенкер — тяжкий і не дозволяє запоторювати цю людину з грати.

І раптом... Втім, у нас цю політпромайялі, уросте

кими інформаціями у пресі і по телебаченню, але у Німеччині вона мала характер бомби, що вибухнула: Е. Хонеккер — у Москві!

кого тавили доставку до Москви, заступили міністерства юстиції ФРН. Воно підтвердило, що радянська сторона порушила статтю другої угоди про статусі і порядку в'їзду в країну громадян Німеччини, які обумовлює повагу з нашого боку до суверенітету цієї країни і не втручання в її внутрішні справи. Обурилися громадяни ФРН, які виступили проти цього, тамтешня газета «Таргшпільг» (як і багато інших) засобів масової інформації критично вказували: «Зрозуміло, що у поведінці з'ясувалося гуманістичне відношення до в'язнів, але яку? Порушення про це має втрутитися німецький суд відповідно до своїх кодексів, а не мостових катів, які звинувачили за порушення дати архангелів мети».

Словосполучення «архаїчні методи» — далеко не найрізкіше, яким оцінюється ФРН «визнання» Е. Хонекера. Зокрема, керівництво

Та чи дочекаються його так? На нашу думку (атим, таку ж позицію займає й багато німців), навряд. Аналізуючи справу Хонеккера, політологи — як в СРСР, так і в ФРН — пов'язують останні події з процесом ратифікації союзною Верховною Радою радянсько-німецьких договорів. Вони вважають, що ряд депутатів поставили перспективу цієї ратифікації у залежності від врятування від суду «братів по класу», «нашого Еріха». Згодом Хонеккер перелетів до СРСР і договори було ратифіковано.

Так чи є це? Колись громадськість дізнається про те що сьогодні оповіте таємницею. Зараз ми можемо лише вказати на збіг (?) обставин у середу Е. Хонеккер зник а у п'ятницю радянське посольство повідомило офіційний Бонн, що рвтифікація відбулася.

Отже, багато — попереду. Чи виний Е. Хонеккер, чи ймовірний суд над ним? Чи як дехто вважає, це лише має прислужитися справі звинувачення в тоталітаризмі колишнього правлячого режиму. НДР в цілому і Е. Хонеккер — тільки пішак у складній політичній грі?

Володимир САВЦОВ,
редактор міжнародного
відділу «Голосу Украї-

НА ЗНИМКАХ: чергові жертва прихоронюючі НДІ (і Конекспер?) біля підніжжя Берлінської стіни; «Конекс» — державний злочинець! — демонстрація у Лейпцигу. Фото з журналу «Шпигель» (ФРН).

Фото з коментарем

кедаж вони плели з власної волосся.

Положені не дуже-то цінівали свій товар, вміняючи його на тютюн та їжу. Дотепер цих мистецьких вивертів зберіглося не так уже й багато — 150—200 в музеях, приватних колекціях, а ціни на них стали воістину астрономічними. Ціна справжньої кістки

вої моделі коштує всього 1,5 тис. грн, як і в інших країнах. Але це означає, що газета «Зюддойче цайтунг», від двадцяти до кількох сотень тисяч марок.

БОРИС ПАХОМОВ.

На знімку: цей трьохщогловий фрегат було збудовано французькими полоненими моряками в 1800 році.

Фото с газеты «Зюддойч
цвайтунг».

В'ЯЗНІ-ЮВЕЛІРИ

У війнах кінця XVII—початку XVIII століть морська держава Британія пустила на дно календарі кораблів своїх противників, головним чином Франції та Іспанії, захопила в полон тисячі солдатів армії Наполеона. За скремленими підрахунками, з 1775 по 1814 рік у британську полоні побували понад 100 тисяч військовиків з багатьох морів. Перебування в тюрмі навіть у ті часи було занадтом не з веселим. Тим більше, що в Англії полонені не працювали, та й харчування було жалюгідним. Залишки їжі давали тільки вранці. Тоді-то й народилися новітні ідеї створення моделей військових кораблів з кістків, в якому особливих успіхів досягли Роберт Гук і Джеймс Ньюкомб. Робили надовго. Військовик

кораблів не з благородної сло-
нової кістки, а з підручного
матеріалу — кісток домашніх
тварин, вилонених із загаль-
ного котла, та китового вус-
нисті нестачі в околу Англія не від-
чувала. Корпус корабля виги-
товляли з шматке міцної де-
ревини — сосни чи дуба,
потім починався складний
тонкий процес роботи з кіст-

Часом палубу судна обклали китовим вусом. Лише дрібні й найвідповідальніші частини корабля — компасна штурвалі, корабельні гармати — уміщували виготовляли зі справжньої кістки чи дорогої латуни й цинку. Решту — щогли, рапори, трапи, рятівні шлюпки — із звичайної поліпрованої й відбіленої «супової кістки».

Складався було з такежакіж та й той поліоїєні морзкі знішлі дівелєжні вхїдї, Вєскї

Нова Зеландія вирішила в скрутний час для Радянського Союзу допомогти йому продовольством. Як повідомляє агентство Рейтер, ведуться переговори про продаж новозеландських м'ясо - молочних товарів за радянські капбіванці.

«ЗОРЯНИЙ» АНТУРАЖ

КАЖУТЬ, є по-гаслі зарі, світло від яких даходить да нас ще багата років апісля тага, як вони перестанот існувати матеріально... Тут усе навалики: давана оже і не світати, і не зріє, та залишається реальність — «Заря комунізму» — згасп села Бірюків, під Києвом. Галовна заповіде, за якою живуть ці люди, — працюй собі мовчки від світку да начі і не висавуйся. Скільки осьога пережили, чога тільки не натерпілися! Маже, таму, що «заря» — це щось таке оє далеке і не матеріальне, як і «комунізм»? А земля — ась вона, під ногами, багата і щедро, скраплена селянським пагам. Тож і належати павинна не «дяді», не згаслим ідеям, а йому, терпльчаму, працювотому і мудрому — українськиму селянину.

Фато Сергія
КОВАЛЬЧУКА

ЛІСТУВАННЯ: Ф. КАСТРО І М. ХРУШОВ

Відкритий архів

«Нарбіська праця» могла бє сумішшю назвати найдраматичнішим періодом коної історії. Саме у жовтні 1962 року над людством навалилася реальна загроза термоядерного знищення. І тільки завдяки політичній розсудливості тогочасних керівників Радянського Союзу і Сполучених Штатів всесвітній катастрофі не сталося. «Голос України» розпочинає публікувати із скороченнями п'ять листів, якіми обмінялися в кулуарній манері керівники Радянського Союзу Микита Хрущов і лідер кубинської революції Фідель Кастро. Переклад — з газети «Гранма».

ЛИСТ ПЕРШИЙ

Гавана, 26 жовтня 1962 року
Дорогий товаришу Хрущов! Аналізуючи обстановку та інформацію, яка надійшла до нас, вважаю агресію майже неминуемою через наблизічі 24 чи 72 години.

Існують два можливих варіанти: перший і найбільш ймовірний — повторення напад на певні об'єкти з метою їх знищення; другий, менш ймовірний, але також можливий — вторгнення. На мій погляд, для здійснення останнього варіанту потрібна велика кількість сил. Крім того, вторгнення, не відбувшись формою агресії, і воно може не піти на це.

Він може бути швидшим в тому, що ми можемо і рішуче дамо відсік нападів, яким би потужним він не був.

Моральний стан кубинського народу дуже високий. І він героїчно протистоятиме агресорам.

Хоча би в щ хвилину дуже коротко висловити вам мою особисту думку.

Якщо буде здійснено другий варіант, тобто імпералістичні сили вторгнуться на Кубу з метою захоплення її, то небезпека, яку матиме ця агресивна політика для людства, стане дуже великою. В цьому разі Радянський Союз який не повинен допустити такої ситуації, коли б імпералісти змогли перешкодити завадити ядерного удару по вашій країні.

Я вам кажу про це тому, що, на мою думку, агресія проти імпералістичної системи небезпечніша. Якщо воно, порушуючи закон і прийняті у світі моральні принципи

Гранма

пи, впровадимо нападуть на Кубу це і буде вираз тим моментом, що неізажди ужити згадувану небезпеку. Це стане актом законного заступу, який би важким і жалким не було рішення, бо іншого може і не бути.

Впливає на цю думку і розвиток агресивної політики. Висупає світовий громадський думи і правовими нормами імпералістичні встановлюють морську блокаду, порушують наш політичний простір і готуються до вторгнення. Водночас вони відкидають можливість переговорів, хоча і розуміють уся серйозність проблеми.

Він завжди були і продов-

жесте бути невтомним борцем за мир. Я розумію, наскільки гіршим маєте для вас бути ці дні, коли під такою величезною загрозою опинились всі ваші полєри і зусилля. Проте до останнього моменту ми не втрачати тимемо надії на те, що мир буде врятовано. Але водночас ми холоднокриво готовимся дати відсік агресії, яка, схоже, наблизиться.

Від імені кубинського народу ще раз хочу подякувати радянським людям за їх величезну і братерську підтримку, а вам особисто висловлюю мою велику вдячність і глибоку повагу. Бажаю вам успіхів у здійсненні тих величезних і відповідальних завдань, які стоять перед вами.

З братерським привіттом.
Фідель КАСТРО.

ЛИСТ ДРУГИЙ

Дорогий товаришу Фідель Кастро!

Наше послання президенту Кеннеді від 27 жовтня дозволяє вирішити питання на вашу користь. Завдяки Кубі від вторгнення і забезпечити розв'язання війни. У своїй відповіді, а якою він, мабуть, уже знайомий, Кеннеді заявив в тому, що не тільки США не нападуть на Кубу своїми силами, а й не дозволить їхнім союзникам здійснити вторгнення. Тим самим президент Сполучених Штатів дав позитивну відповідь на моє послання від 26 жовтня 1962 року.

Щойно ми підготували на-

мовлення і іншою повчальною прикличкою. Під час виборів він був у відраженні у Козельському районі і в власні очі побачив, як місцеве керівництво недовольним засобами протистояло тоді кандидату в народні депутати Л. Яновичу (власно, до цього району партконференція повністю змінила секретаріат районної партії).

Нині Володимир — відповідальний секретар обласного Товариства української мови імені Т. Г. Шевченка «Простата».

У відповіді вгратув у зарплаті, — розповідає він — «У Простаті» маю щомісяця лиш 80 карбованців. Але прибуває за місяць в хуторному плані багато — почуваю себе вільно, чесно, багачу свою потужність людини. Ізлив у шкільне, де отримав парткомунізм. Проте, що вчителі мене не осуджували, і більшість, я відчув, зрозумів. Нині не перешкода в життєвій партії. Але в громадському, політичному житті беру активну участь.

У відступництві знімачування народного депутата УСРВ від Чернігівщини Л. Яновича за його незалежну позицію учасника останньої полєчки до Верховної Ради, що тримали гасло «З ким Ви, Яновичи?»

Ми вивчили офіційно, в неадекватно нинішній науковий

шу відповідь на послання президента. Не буду вам її переповідаати, адже текст за раз передається по радіо.

Користуючись нагодою, хотівсь б порекомендувати, щоб ви а ще переконаний мент крими не піддались потугам, а виявили витримку. Слід сказати, що ми розуміємо, що обурення з приводу агресивних дій США і порушення елементарних норм міжнародного права.

Однак нині діє не тільки право, сильна нерозсудливість милітаристів з Пентагону. Сьогодні, коли угода може стати реальною, Пентагон чинить напругу, щоб арвати її. Саме ці ми організує провокаційні полєти літаків. Чого ми били один з них, хоча раніше не збиали, коли вони пролітали над вашою територією. Такий крок агресор нині користає з своїх цілей.

Тому ми хотіли б дати вам дружню пораду: виявіть терпіння, витримку і ще раз витримку. Не варто, якщо станеться вторгнення, треба буде дати відсік усіма засобами. Проте не слід піддаватися провокаціям. Але оскільки милітаристи з Пентагону намагаються арвати угоду тепер, коли виваляють, вони хочуть спровокувати вас на дії, які могли б потім використати проти вас.

Ми просили б вас не да- пранду від цього.

З нашого боку ми зробимо все, щоб стабілізувати становище на Кубі, захистити Кубу від вторгнення і забезпечити можливість для мирного будівництва соціалістичного суспільства.

Переклад ітінням вам і вашим товаришам з керівництвом.

М. ХРУШОВ.

28 жовтня.

На фото: збіг над Кубою американських літаків У-2, про які йдеться у листях.

(Далі буде)

Хто від чого відступає

Першокласнику в школі казали одне — білі це вороги. Той старанно засвоював і не сумнівався. Його можна зрозуміти — він тільки починає пізнавати світ. Більш старшому дитині казали інше — білі це вороги, а тепер заговорили розповідати. Чи й навіть навчати. Чого вона — відступає.

Минулого року мов пропало греблю відступництва. Скажімо, на лівобережній міській вулиці за лав КПУ вийшло 3557 комуністів, з ЛКСМ (МДС) — понад 1500 комсомольців (фактично об'єднані в одну організацію) менш чим на 25 тисяч членів). Багато людей відійшло після виборів також від Руху, від КПУ, комуністичних, про- чадських формувань.

Місцеве преса так описала перших вихідців: вступили у партію на партійних зборах, відмовилися на зборах, проявив байдужість, вийшли партії отримав від вождівську посаду, був нагороджений юдейською медаллю, а тепер... і т. п.

Ідеологічний відхід від

Позиція

Яким же я сьогодні. А життя підкидає нові несподіванки. Так, скажімо, працівник РАПО Г. Марченко вийшов з комуністичної партії, а його, незважаючи на це, обрали головою колгоспу «Україна» Корольського району. Це рік тому подібне було просто неможливим. Один із засновників місцевих рухівських середств, лідер створеної підій 1990 року в Чернігівщині С. Жигинас не тільки вийшов з лав КПРС, а й заявив пізніше про вихід з Руху як з організації, в якій «ігноруються думка меншості». Нині він — заступник голови обласної організації «Демократичної партії України». Редактор неофіційної чернігівської газети «Громада» В. Москаленко недавно відмовився від засновника «народної організації Руху».

Можна їх звинуватити в неосвідомленості, амбіційності, хитрості життєвої позиції? Можливо, і не тільки в тому. Так, власне, і було зроблено, зокрема представниками Руху. Та чи можна з подібними висновками погодитись?

Як і заявою першого секретаря Мєньського району Компартії М. Ющенко — на пленумі обкому він назвав зрадничим позицію тих лідерів партійних організацій, які у зв'язку із змінами в законодавстві вирішили перейти на основну роботу в Раді.

14 квітня минулого року завідувач сектором шкіл і ПТУ обкому комсомолу В. Ступак заявив у статті, надрукованій обласною «Молодіжкою», про вихід з КПРС: «Ніде не гарячий військ, а сльозом перенання після довгих роздумів, навіть внутрішньої боротьби само з собою. Це мій політичний вибір, на який має право кожна людина. Я зрозумів, що знаходжусь не на місці, а в побудову комунізму. Отже, вважаю просто нечесним з таними переконаннями перебувати в партії».

Чого тільки не говорили тоді про нього:

— Це ця жак устм у спину — Перевертень!

Але ж дійсно краще було б, якщо Володимир, змінивши переконання, хитрував, пристосувався? До того ж, його життя в партії обу-

догом. Тривалий час і з одностайністю і стере- дити монополію володіння нашим розумом. При урив- ній та підфарбованій історії (де Мазепа — зрадник, Винниченко — буржуазний націоналіст), при відсутності альтернативних досліджень, успішних наукх світ бачився спробою навіть академіч. Спробована дана можливість, замість успішного, учасніє з минуле. Тож чи правомірно знімачування людину в тому, що вона відмовилась від своїх політичних оцінок, хибних поглядів?

То тільки примітності все ясно і зрозуміло. Інша справа, чи людина перебуває в пошуку. Вона, можливо, й помилується, робить не- обачки, та попри все у неї є шанси зробити більше ніж для майбутнього, для свого народу.

Відступати від «загальноприйнятих істин» за законом зобов'язаний усьогошнього варто — і комуністам, і рудикам, і іншим. Одному не треба зраджувати роботі, іншому — своїм учасним.

Політичні інтрижки, ярилки та образливий знімачування сучасної України не побу-дуть.

Сергій ПАВЛЕНКО, головний кореспондент «Голосу України».

Чернівці.

редактор відділу листів та соціологічної інформації.

Михайло КОЛОМІЄЦЬ
Суми.

Задумайтесь, нарешті, сільські генерали, над такими фактами. Адже село олустило й від нашого диктаторського стилю.

Про якість питної води останнім часом говорити багато. Але істинний стан справ зовсім лише вузько коє фактиці. До певного часу ця тема, як і немало інших, вважалася кримінальною. А публікації типу «Чи одна капля радіаційної води не доведе людину до смерті» викликали мікроприміт екологічну лімальність громадськості.

Сказати людям правду, створити надійну систему захисту природних вод, їх очищення та знезараження — такі головні теми досліджень Інституту гідрології та меліорації Академії наук УРСР (вона 1991 р.), де побували автори цих рядків.

Звичайно ж, шлюхо про ситуацію в цілому по республіці, — про хвору Дніпро, доміянувану Києвом. Але особливо гостро порушуються питання про води Сходу України, а саме в окремих районах Донецької області, де для 32 мільйонів жителів республіки.

Говориться з тривогою, що не тільки аби безбезданово була ланка в Києві 23—24 січня, щоб не допустити затоплення радіоактивного водоводу, не зниклиш. Висхідні радіоактивні води, крім того, у зоні ліній Прип'яті. І разом з радіоактивним мулом, піднятим з дна річки вибухом, знову розбухавши несподів. Чи можна користуватися водою! Адак радіація у питній воді, як і багато небезпечних сполук, не має прискорення.

до класу діоксидних сполук. Деякі типи діоксидів набагато токсичніші за хлористі й натрієві. Навіть якщо сказати, наскільки перевищують токсичність найбільшій природній отрути — кураре.

Діоксини насамперед спричиняють нервово-м'язову дисфункцію на організм, що, до речі, призводить до різкої агресивності людини. Більші дози руйнують печінку і, врешті, викликають смерть. Увесь світ знає про трагічні наслідки використання американцями у В'єтнамі дефоліанту

робити нам на Україні? Можна звернутися за допомогою до міжнародних устаток, однак вони роблять аналіз тільки за валутою. Зрозуміло, що за таких умов ті, хто має забезпечувати нас якісною водою, просто не в змозі робити такі аналізи.

Повертаючись до проблеми водопровідної стінки, директор Інституту колоїдної хімії та змій вод АН УРСР, член-кореспондент АН УРСР В. Гончарук заявив: «У мене є серйозні запитання, що діоксини сполук можуть бути

є можливість розробити ефективні та безпечні «Діалізи» для лікування, так і для шкіл, лікарень, дитячих садків, підприємств харчової промисловості та громадського харчування.

Знову ж таки звертаємо увагу на використання для пиття підземної води. Як відомо, якість поверхневих вод — це чутливий індикатор екологічного кризису, що спіткала Україну. В цьому плані підземні води більш захищені від впливу основних елемен-

СТАНДАРТІ НЕ РЯТУЮТЬ

Ще кілька десятиліть років тому ми могли спокійно кинути воду з відкритих водоемів. А тепер не те, що пити — спокійно не можна. Воду настільки хворіють люди. Нерідко саме від води. Державним стандартом передбачено 20 показників якості води з безліччю заборудень. Останній показник — кількість ішківих паличок в одному літрі води. Мається на увазі вода відкритих водоемів, де допускається наявність до тисячі мікроорганізмів на літр. Так от, у літрі води з Дніпра у 1980 році було вже 17 тисяч таких мікроорганізмів, у 1986 — 34 тисячі. У Десні, як завжди вважалося першою Україною, ситуація ще більш катастрофічна. Якщо у 1961 році було 55 тисяч, що в 55 разів вище від норми, то у 80-х — 90-х роках ці цифри ще збільшилися. До яких наслідків це призвело, ми не знаємо. До яких наслідків може призвести таке страшенне забруднення води невідомо навіть.

Справа в тому, що обробка хлором води для знезараження від питованих мікроорганізмів супроводжується утворенням великої кількості хлорорганічних сполук унаслідок значного забруднення води біогенними речовинами. На Дніпровській та Дніпровадській станціях м. Києва, як справедливо вважають, кращим на Україні і мають дуже досвідчений персонал, технологічна схема очищення та знезараження води така, що застосування хлору сприяє утворенню небезпечної для здоров'я людей хлорорганіки. Причина зарадкованості ситуації така: в тому, що технологія водопровідної була розроблена і впроваджена багато років тому. На той час вона гарантувала якість якості питної води. Нині така технологія вимагає докорінної перебудови.

Серйозні вади має й основний етап водопровідної — хімічна реактивна обробка води сульфатом алюмінію та флюктулянтами. На водопровідних станціях України використовуються сульфат алюмінію з домішкою активної кременістої кислоти. Сполучення цих двох компонентів призводить до появи у питній воді дуже небезпечного елементу — психотропного впливу на людей і особливо на дітей виявленою останніми роками. Б'дані, що травлять потрапляння цього елементу в організм сприяє розумовим захворюванням. Загрозили поширення цих хвороб на Україні відомо. Мається на увазі алюміній. В хлорорганічних водах заборудень від виготовлення будь-якого посуду. (У нас же алюмінієвий посуд використовується навіть у дитячих садках.) Нинішня обробка води аквар необхід-

на, і в світовій практиці знайдено ефективний замісник сульфату алюмінію. У нас їх немає. Західні фірми пропонують за валуто, на яку ми не можемо собі дозволити. Мало користі й від того, що Інститут Академії наук УРСР цілком спромомився роботи ефективної коагуляції для заміни сульфату алюмінію. Спроможи, але не беруться за невинну справу.

Виявила стала обробка води фільтрами, що видають величезну кількість вугільних фільтрів. На Дніпровській водопровідній станції (Київ) вугільний фільтр закладено ще у 1966 році, у той час як на водопровідних станціях Заходу вугілля використовувалося не тільки піпкою. Сіла пахати, що активна вугілля набуває органічними сполуками, які є у воді. І потребує регенерації. Якщо вугілля часом не зміняти, то воно не тільки не очищає воду, а й сприяє розповсюдженню патогенних мікроорганізмів. Отже, такий «фільтр» стає забруднювачем.

Нарешті, після фільтрації на Дніпровській водопровідній станції в Києві, здійснюється озонування води. Це дуже ефективний метод рубілявання органічних сполук, що підтверджує досвід роботи Паризької станції, де на кількох стадіях успішно використовують озонування. Але ж у нас поєднання озонування з хлором дає негативні наслідки, бо немає дієвого хлору.

І ще одне: слід пам'ятати про недосконалість нашого державного стандарту якості води. Він не регламентує жодної з небезпечних органічних сполук. Гранично допустимі концентрації (ГДК) заборудень за нашим стандартом розроблені за часів радянської влади. Це означає, що охорона організмів (ООО) жоді просто неможливо порівнювати. Показники вельми не на користь наших людей. За даними міжнародних устаток, у водопровідній столиці СРСР містяться 200 мікрограмів хлорорганіки у літрі суспензії. Нинішня ж кількість не повинна перевищувати 60 мікрограмів на літр. Отже, перевищення ГДК більш як утричі. Не краще ситуація з елементарним водом. Ім'я прямо з-під крана. Хоч те, що кін'ячена вода втрачає деякі якість. Пріше з якоїстю пити, але з якоїстю пити, але з якоїстю пити, але з якоїстю пити. Так от, і загальної кількості нафтопродуктів, що можуть бути у воді, (від 1 до 10 мікрограмів) не лінійну частину можуть складати вуглеводні, які належать

ПРИСМАК ПИТНОЇ

Обговорюємо проєкт Закону УРСР «Підприємство навколишнього природного середовища»

«Єдиного органу». Сьогодні достеменно відомо, що отруйна сила «органу» значається навівисто мізерних домішок саме діоксинів.

Уже з 1960 року скликаються міжнародні, так звані діоксини, конференції. Радянські вчені там присутні. Але «порожняка» — без доповідей. Механізм їх для визначення діоксинів. Що ж

у водопровідній воді? У Дніпрі діоксинів не виявлено. Зате у наших кривих вони можуть з'явитися.

Ми не хотіли б із цього робити сенсацию. А тим більше — лякати людей. Але й мовчати не істинний стан справ, м'яко кажучи, не на користь читачів. Хвороба треба лікувати, а не робити вигляд, що її немає.

НАДІЯ НА АРТЕЗІАНСЬКУ

Отже, вода, яку ми п'ємо з водопроводу, тобто з поверхневих джерел, викликає велику тривогу. Артезіанські води набагато чистіші. І їх записали в Україні чимало. Але в артезіанських водах буває не все гаразд. Колись гарантовано чистої підземні води нині вимагають ретельного аналізу. Каприляк, селіце Маньківка. Нинішня розкриті області безсередньо стаються артезіанською водою. Як тепер з'ясувалося, у воді багато радону. Для лікування певних хвороб це цілюща вода. Але при щоденному вживанні радонівих вод за санітарними нормами України радіація не більше 2 — 4 ке-рельів на літр. У питній же воді його концентрація досягає 1000 ке-рельів на літр. Така вода, звичайно, не поліпшує здоров'я. І не особливо приноє, бо очищені воду від радону неважко — достатньо її прокип'ятити. Кавіть сукупний радон — більш небезпечний радіо-226 — дуже жор-стким випромінюванням — також може бути виділений з води. Тобто, сьогодні аквар необхідна науко-

ва концепція використання підземних вод для пиття, яка передбачала б комплексні дослідження та інвентаризацію підземних джерел водопостачання й застосування екологічно надійних технологій їх доочищення.

Останніми роками популярним серед населення стали індивідуальні фільтри типу «Джерельні». При якій ефективності активізованої вугілля, без джерел питного водопостачання. Прогресуюче погіршення якості питної во-

ди біосфери (поверхні води, атмосфери, ґрунту тощо). І насамперед серед позитивних якостей підземних вод слід виділити їх улов'язну реакцію на викиди від заводів. Ціпрарада, тут є і серйозні вади: акваріуми води забруднюються, то процес їх очищення, тогніше, самоочищення, може тривати десятки і сотні років.

Підземні води вимагають серйозного, дбайливого ставлення. Кезажакою на їх значну захищеність, за останні 10—15 років спостерігається зростаюча для техногенних факторів забруднення, що поступово проникають до водосховищ ґрунтового, особливо ґрунтового. Це в основному забруднення, пов'язані із застосуванням у сільськогосподарстві агрохімікатів, пестицидів тощо. В результаті у багатьох районах показники щодо нітратів, пестицидів та інших забруднювачів значно перевищують ГДК. Тому деякі райони замінені без джерел питного водопостачання. Прогресуюче погіршення якості питної во-

ПОТРЕБА ПАСПОРТИЗАЦІЇ ВОДОЗАБІВ

Для забезпечення населення чистою питною водою найкраще побудувати систему паспортизації всіх водозабір — підземних і поверхневих.

Будь-який цивілізований людина, — сказав головний державний санітарний лікар УРСР В. Шестаків, — арозуміло, що вода є найважливішим фактором формування

«співних сполук. доксинів набагато менше, ніж у природі, і сказати, що вони руйнують токсичність прикурарі».

«насамперед сприяє розподілу».

«що, до речі, до різкої агресії. Більші дози речовини I, вкриті, смерті. Увесь трагічний наслідок американців — дефіцит».

робити нам на Україні? Можна звернутися за допомогою до московських учених, однак вони роблять аналізи тільки за валюту. Зрозуміло, що за таких умов ті, хто мав забезпечувати нас якісною водою, просто не в змозі робити такі аналізи.

Повертаючись до проблеми водопровідної станції, директор Інституту колоїдної хімії та хімії води АН УРСР член-кореспондент АН УРСР В. Гончарук заявив: «У мене є серйозні підозри, що діоксини сполуки можуть бути

є можливості розробити ефективні та безпечні «Джерельця» як для сімейного користування, так і для шкіл, лікарень, дитячих садків, підприємств харчової промисловості та громадського харчування.

Знову ж таки звертаємо увагу на використання для пиття підземної води. Як відомо, якість поверхневих вод є чутливим індикатором екологічного кризису, що спіткала Україну. В цьому плані підземні води більш захищені від впливу основних елемен-

ти спостерігається на Західному Донбасі, в Херсонській, Запорізькій та інших областях.

Зростає потрапляння пестицидів у підземну гідросферу. Зареєстровано випадки їх проникнення на глибину до 300 — 500 метрів.

Регіональним фактором забруднення стали радіонукліди. Дослідження показують, що фільтрація води з найбільш забруднених районів іде в напрямку тільки до місцевих річок. А це Прип'ять, Уж, Тетерів та північна час-

ту на питну воду. Нинішній стандарт не регламентує, наприклад, вірусне зараження води. І це в умовах, коли найсучасніша в республіці Бортицька станція аерації скидає нижче від Києва неозаражену зв'язку вірусів воду. І п'ють люди, які живуть нижче по Дніпру. В той же час ні Бортицька станція, ні водозабір не регламентують мінеральний склад води. Але ж мінеральний склад води також має надзвичайно важливе значення для людського організму. Сьогодні у багатьох випадках мінералізація несприятлива для здоров'я.

Дуже непокоїть стан санітарно-захисних зон навколо водозаборів питного постачання. Для того, щоб уряд республіки прийняв постанову про санітарно-захисні зони по Дніпру, по Київському водопроводу та по Десні, спеціалістам потрібно було багато років ходити бюрократичними кабінетами. Сім-вісім років обивали пороги Рад Міністрів УРСР, щоб довести необхідність охорони джерел водопостачання Києва. Але щодо інших джерел рішення уряду ще не вдалося прожити. Не виконуються заходи для охорони артезіанських свердловин, горизонтів. Через відсутність контролю

забруднюються чисті підземні джерела. Ось чому навіть підземне водопостачання, найбільш захищене, вимагає додаткової підготовки води, ретельного фільтрування її.

Розвіданих на Україні запасів цілком достатньо для розв'язання проблеми чистої питної води. І досягти цього можна кількома способами. По-перше, шляхом індивідуального водозабезпечення, коли потрібно мало води. По-друге, витратити питну воду лише на прями потреби. Якщо по-господарськи, то навіть Київ можна забезпечити водою для пиття з підземних джерел. Для цього, звісно, треба будувати окремі водопроводи. А це потребує немало коштів. Але не більше, ніж витрачалося на дачі особливого призначення, де, до речі, проблеми з питною водою не існує. Рада Міністрів СРСР прийняла спеціальну постанову щодо розвитку водопостачання Москви за рахунок підземних вод. А чому б Раді Міністрів УРСР не зробити такий же крок щодо обласної Чорнобильської області України? Та й не тільки щодо столиці. Проблема питної води тривожить Харків, Одесу, Кривий Ріг та багато інших міст республіки.

забруднені підземні джерела. Ось чому навіть підземне водопостачання, найбільш захищене, вимагає додаткової підготовки води, ретельного фільтрування її.

Третя чинна розробка і рел водопостачання фільтрування, вдосконалення дообробки, продажу, створення індивідуальних надійних каселіацій. Зрозуміло, що принцип, деї у тей воді, коні рити на станції релі, вкладають у поліцентралізацію печення, необхідніс вої і півня.

Погоджі цією захи питної во, необхідніс

1. Вияв і локвізу вачі джер (річок, оз

2. Вир щення пр не допус водні арт

3. На прнемств ні, обігов чання.

4. Стів ку відпо ням, ор контролю стан річо сток.

5. На нянські ціях поб рудн пер які 6 і якіс пі

6. Зро ки якіс дати рек техноло і створі тивний сірчанок

7. Заб теріологі лаборато лу» виси ми контр

Зрозу поліпше дн і захи нення по кових, е нних, полі сил на жаль, не

Верховин Але несп діатність самперед самим с найвишк яка воді великі й

продовжу вати нав це. І це а всі мн лних бн червоних

якщо ра вати пр жемо ве мерців, нв захис ний, дн криницю

звстув Інстит мі та УРСР них на

спеціал дент

СМАК

ПИТНОЇ ВОДИ

Готуємо проект Закону УРСР «Про охорону навколишнього природного середовища»

«наж». Сьогодні відомо, що от оторанжу» визна ності мізерних діоксинів.

у водопровідній воді. У Дніпрі діоксинів не виявлено. За те у наших краях вони можуть з'явитися».

Ми не хотіли б із цього робити сенсацію. А тим більше — лякати людей. Але замовчувати істинний стан справ, м'яко кажучи, не на користь читачів. Хворобу треба лікувати, а не робити вигляд, що її немає.

тів біосфери (поверхневі води, атмосфера, ґрунт тощо). І насамперед серед позитивних якостей підземних вод слід виділити їх уповільнену реакцію на викиди від аварій. Щоправда, тут є і серйозна вада: якщо підземні води забруднюються, то процес їх очищення, точніше, самоочищення, може тривати десятки і сотні років.

Підземні води вимагають серйозного, дбайливого ставлення. Незважаючи на їх значну захищеність, за останні 10—15 років спостерігається зростаюча дія техногенних факторів забруднення, що поступово проникають до водонесних горизонтів, особливо ґрунтових. Це в основному забруднення, пов'язані із застосуванням у сільськогосподарстві отрутохімікатів, пестицидів тощо. В результаті у багатьох районах показники щодо кінтрів, пестицидів та інших забруднювачів значно перевищують ГДК. Тому деякі райони звинувачені без джерел питного водопостачання. Прогресуюче погіршення якості питної во-

тина Київського водосховища. Причому горизонтальні швидкості фільтрації води дуже низькі. Досліджено також фільтрацію води з найбільш забруднених районів у напрямку водонесного горизонту, що живить Київ. Тут швидкості фільтрації не викликає занепокоєння. Але тривожить факт збільшення радіонуклідів, і це при тому, що зона аерації за рік досягає 10 метрів. А глибина тут 200—300 метрів. Незважаючи на це, за останні кілька років зафіксовано знекопання радіонуклідів. Причому передусім — у недостатньо досконалі технології влаштування ділянок навколо водозабору. Тобто, ми самі створюємо прямі шляхи для проникнення в чисті горизонти радіонуклідів. Слід мати на увазі й те, що водонесний горизонт, який живить багато водозаборів підземних вод у Києві, сягає на північ, де ще не вивчено формування забруднень поблизу депресійної низовини. І тому нині розширення водозабору в північному напрямку абсолютно неперспективне.

Ми усвідомили небезпеку тільки тоді, коли змогли вимірювати малі концентрації численних хімічних забруднень. Щодо хімічних органічних та неорганічних забруднювачів рівень бар'єрних функцій сучасних водопровідних очисних систем надто низький. Нині особливо важливо визначити джерело утворення діоксинів. Не виключає можливість, що вони виникають при відбілюванні хлором целюлози в целюлозно-паперовій промисловості.

За даними Міністерства водного господарства УРСР, об'єм промислових стоків у 1990 році становив 2,9 мільярда кубічних метрів, у тому числі 28 тисяч тонн органічних сполук, близько 70 тисяч тонн нафтопродуктів, 28 тисяч тонн азотно-амонійних сполук. Багато річок України вже втратили здатність самоочищуватися від нафтопродуктів, солей важких металів. Величезним джерелом забруднень залишаються зливові стоки з територій великих міст і промислових підприємств, де у двічі-тричі сягає перевищення хімічних речовин і нафтопродуктів.

Дуже велику роботу, — сказав перший заступник Держкомекотолії УРСР І. Лях, — належить виконати щодо звільнення змиву радіонуклідів з берегів Прип'яті, а там знаходиться 20 тисяч кюрі активності. У зоні Київського водосховища накопичено 3000 кюрі радіонуклідів.

Хоча промовець говорив, що для запобігання зливу укріплюються береги, проводяться роботи для зниження фільтрації в ставках-нагромаджувачах тощо, все ж до

ПРИРОДА ЄДИНА

Як ми вже вказували, сьогодні якість питної води контролюється недостатньо. У той же час проігноровано біля півтора тисячі забруднень, до яких висувається умова, щоб у воді не перевищувались гранично допустимі концентрації. На практиці ніхто не контролює їх вміст. Традиційні схеми: коагуляція, фільтрація тощо були запропоновані в той час, коли у воді промислові забруднення не перевищували побутові.

Ми усвідомили небезпеку тільки тоді, коли змогли вимірювати малі концентрації численних хімічних забруднень. Щодо хімічних органічних та неорганічних забруднювачів рівень бар'єрних функцій сучасних водопровідних очисних систем надто низький. Нині особливо важливо визначити джерело утворення діоксинів. Не виключає можливість, що вони виникають при відбілюванні хлором целюлози в целюлозно-паперовій промисловості.

За даними Міністерства водного господарства УРСР, об'єм промислових стоків у 1990 році становив 2,9 мільярда кубічних метрів, у тому числі 28 тисяч тонн органічних сполук, близько 70 тисяч тонн нафтопродуктів, 28 тисяч тонн азотно-амонійних сполук. Багато річок України вже втратили здатність самоочищуватися від нафтопродуктів, солей важких металів. Величезним джерелом забруднень залишаються зливові стоки з територій великих міст і промислових підприємств, де у двічі-тричі сягає перевищення хімічних речовин і нафтопродуктів.

Дуже велику роботу, — сказав перший заступник Держкомекотолії УРСР І. Лях, — належить виконати щодо звільнення змиву радіонуклідів з берегів Прип'яті, а там знаходиться 20 тисяч кюрі активності. У зоні Київського водосховища накопичено 3000 кюрі радіонуклідів.

Хоча промовець говорив, що для запобігання зливу укріплюються береги, проводяться роботи для зниження фільтрації в ставках-нагромаджувачах тощо, все ж до

гарантовного, надійного захисту води ще дуже далеко.

А можливість поліпшення якості питної води і, вкриті, забезпечення населення України екологічно чистою водою. Член-кореспондент АН УРСР В. Гончарук вважає, що концепція вирішення цієї проблеми має включати в себе три напрями. По-перше, потрібно привести технологію обробки води на всіх водопровідних станціях відповідно до стану поверхневих вод. Починати треба з водозабору. Там, де це виправдане, доцільно використовувати підрусловий водозбір. На жаль, він не завжди можливий, як, зокрема, у Києві.

Перешкоджає структура ґрунту під руслом Дніпра та Десни. Але існує інший спосіб захисту води від фітопланктону та від сине-зелених водоростей: це штучний налив піщаних дамб, що практично повністю очищує воду від замуленості біобіоганіки. Далі: потрібно замінити сульфат алюмінію (як коагулянт) або ж застосовувати його в поєднанні з полімерним флокулятом замість активної кременієвої кислоти.

На думку вчених, необхідно вирішити питання виробництва та застосування діоксиду хлору — дуже м'якого дезінфектанту, що не спричиняє утворення хлорорганічних сполук. Конче потрібно подумати про доцільність поєднання озонування і хлорування в технології водообробки. Великий ефект дало б потрібне озонування (в поєднанні з ретельною фільтрацією): передозонування при водозабір (тут озонування виконує функцію знезараження); основне озонування, у процесі якого практично спалюються основні органічні сполуки, що є у воді; пост-озонування після стадії очищення на фільтрах. Тільки після цього застосовується знезараження хлором.

Другою частинною концепцією є розробка альтернативної системи водозабезпечення. Немає сумніву, найбільш доцільним є використання підземних вод. Але й тут ситуація не така проста. Потрібні значні зусилля різних відомств, щоб уберегти від

ДІЯ НА АРТЕЗІАНСЬКУ

«яку ми п'ємо з тобто з поверхні, викликає величезні проблеми. Артезіанські водостіші. І їх запобігання чимало. Але існують водами несе гаразд. Колись чисті підземні вимагають ретельного контролю. Наприклад, селітка Житомирської області безпосередньо по артезіанському водозабору з'ясувалося, у радюну. Для лікування хвороб це цілком не при щоденному донових вод за сатормами допускається 2 — 4 беккерелів. У питній концентрація до беккерелів на вода, звичайно, не здоров'я. І це особливо, бо очистити воді неважко — прокип'ятити. На питний радуку безпечний раду дуже жорстким випромінюванням може бути води. Тобто, сьогодні необхідна науко-

ва концепція використання підземних вод для пиття, яка передбачала б комплексні дослідження та інвентаризацію підземних джерел водопостачання й застосування екологічно надійних технологій їх доочищення.

Останніми роками популярними серед населення стали індивідуальні фільтри типу «Джерельце». При всій ефективності активізованого вугілля як сорбента не можна однак замовчати того факту, що його безпосереднє застосування призводить до побічних негативних ефектів. Мікробіологи давно вже застерігали від можливості розвитку патогенних мікроорганізмів в умовах фільтруючого патрона з вугіллям: температура, вологість і в достатній абсорбції сполук — сприятливі середовища для мікробів. Новітні дослідження з використанням біосенсорних датчиків підтвердили ці побоювання.

Ясно одне: без ґрунтовних досліджень і розробки екологічно безпечних вугільних фільтрів неприпустиме широкомасштабне виробництво таких апаратів. Тим більше, що

ПОТРІБНА ПАСПОРТИЗАЦІЯ ВОДОЗАБОРІВ

Для забезпечення населення чистою питною водою не лише необхідно створити систему паспортизації всіх водозаборів — підземних і поверхневих.

Будь-який цивілізований людина, — сніава головний державний санітарний лікар УРСР В. Шестаков, — зрозуміло, що вода є найважливішим фактором формування

здоров'я. Однак вода може відіграти таку ж роль у його ушкодженні.

Отже, треба добре знати основні показники всіх джерел водопостачання, а також основних забруднювачів. Для цього слід провести паспортизацію джерел, забезпечити їх охорону від забруднення, привести відповідно до сучасних умов стандар-

АНОНС

«Рак — це не страшно...» — стверджує автор методики лікування раку Т. В. Воробіова. Інтерв'ю з нею читайте у наступному випуску «Сіло», який вийде 4 квітня.

Всім,
всім,
всім!

«ПРОТИ СНІДУ»

...таку назву має фонд, що створився за ініціативи Української Державної Республіки та (Київської) міської організації Народного руху України. До такого кроку фундаторів спонукало розуміння ситуації, що склалася в республіці: неадекватна на зусилля уряду, процес розпорошення СНІДу залишився безконтрольним. Достатньо поглянути на зведення про забезпеченість закладів охорони здоров'я інструментарієм — і стає зрозумілим: чекати добра не доводиться. Тож треба весь народ підняти на боротьбу за виживання.

Кошти фонду племуться вжити на пропаганду здорового способу життя, профілактику, діагностику і лікування СНІДу: правий захист здоров'я — це змога півреаліти кожному, хто братиме участь у його створенні. Візьмемо ж, браття, а своїм зусиллям створимо майбутню Юлію УДОВИЦЬКА.

ВІД РЕДАКЦІЇ: поодиноким не бажано зробити свій внесок у фонд «ПРОТИ СНІДУ» — писати не адресу «Голосу України».

ДАЛИ ІЛЬОКІ СМЕРТЬ...

Відуміться, спонсори

Важко перелічити проблеми, укладені в тілотах систем. Чи не найнекучіша з них — втрата людською почуття гідності. Системою обслуговує своїх громадян сіло-сіленкою призначення, укладеного цього пересічна людина поступило зникає до ролі жерка-прохача під дверима бюрократії, біля прилавка магазину і навіть у лікарняній палаті.

Найпершою лікарні, огляди пацієнтів у присутності сусідів по палаті. Відсутність елементарного комфорту, який хворий має удома навіть в умовах нашого неубагального побуту, — це задоволення соціально хворого. Ми чисто нарівні з низькою санітарною культурою населення, на рівень медичного обслуговування в нашій країні, але не завжди уявляємо, що це не вина, а біда і наших медиків, і хворих. Для істотно поліпшення ситуації необхідні радикальні зміни економічних основ життя, ламання багатьох стереотипів. І хоча торкнутися теми, яка досі не обговорювалася, не сторіччя не тільки широка, а й медичної преси. Мова йтиме про пацієнтів, яких медицина вже нічим допомогти не може.

У нашому «гуманному» суспільстві проблема догляду громадян, які все своє життя віддали суспільству і перешкоди.

часно залишають «землю юдоль», є однією із найважчих. Медичний догляд інкубаторного хворого в домашніх умовах, як правило, зводиться до періодичних відвідин його медсестрою, яка робить потрібні уколи. Якщо хворому страждає від болю, домашній вимушений набувати певних наркотиків, і це ускладнює життя сім'ї. Ниніскажу, що від болю, спричиненого тільки раком, страждають понад чотири мільйони хворих, то ви легко уявите, скільки людей, які за ними доглядати, дозволяють нормального життя. Чи є тут вихід? Він у створенні спеціалізованої служби, до якої могла б у разі потреби звернутися будь-яка людина. За кордоном, зокрема у США, утворили товариства за боротьбу з болем, які діють під опікою харитативних (жироцерних) або церковних організацій. Спирити організації, що подібно є і в нас — ухвалено відповідний наказ Міністерства охорони здоров'я СРСР, але до практичного розв'язання питання не доволі далеко.

Але ж ідеться не тільки про те, щоб позбавити хворого болю, а й про те, що IX неможу доглядати. «Сиділку»

не знайде, та й грошей у середній сім'ї немає, щоб її найняти. Навіть якщо «безперспективний» хворий впаде у стані, то не надовго, та й який там догляд? За кордоном заклади для безперспективних хворих створено. Так звані «хосписи» покликані замінити хворому домі в найкритичніший період його життя. Зрозуміло, що мова може йти лише про симптоматичне лікування: боротьбу з болем, регулювання основних фізіологічних чинностей хворого. Основне в такому закладі — створення сприятливого психологічного клімату, догляд за хворим. Робота в подібних закладах потребує великої поваги з боку обслуговуючого персоналу, справді християнської любові. Ми свідомі того, що не можна сліпо наслідувати традиції, які склалися в інших культурно-релігійних традиціях. Але в нас — ухвалено відповідний наказ Міністерства охорони здоров'я СРСР, але до практичного розв'язання питання не доволі далеко.

Але ж ідеться не тільки про те, щоб позбавити хворого болю, а й про те, що IX неможу доглядати. «Сиділку»

Львові планується створити під егідою Українського фонду милосердя і здоров'я. Близько призначення з групи лікарів-ентузіастів. Шукатимемо спонсорів, які могли б забезпечити належний матеріальний рівень нового закладу. Наголоджуємо зв'язки з представниками релігійних організацій. Думатимемо про всебічне психологічне забезпечення нової ідеї. Але найважливіше — знайти підтримку і розуміння широких кіл громадськості. Ми усвідомлюємо психологічні бар'єри, які треба буде здолати майбутньому пацієнту та його родичі, перш аніж зв'язатися на «хоспис». Тому найважливішою умовою функціонування таких закладів має бути дуже високий рівень сервісу — на шпиталі доброго санаторію.

Ми ще не маємо досвідів, яких можна поділитися, існує попит що чиста ідея. Сподіваємося на розв'язання цієї проблеми на обговоренні наших сумісників і тому апелуємо до громадськості з питаннями: чи може цивілізоване суспільство захищати права своєю уягою уми, в яких людина проводить свої останні тижні чи дні?

Борис ВІДНИСНИК, професор, голова Львівського відділення Українського фонду милосердя і здоров'я.

Крізь забордонні окупляри

...А ходимо по грошах

Перебуваючи на Ровенщині у своїх справах, одні і медичній відпиріччє почути, що у Корні є шпінська вода. Що за вода? Насильно цікаво? Воно, іноземні, дуже цікаві. Гостю, зрозуміло, не тільки дали впродовж апісному учених Олександрівського науково-дослідного інституту курортології, а й вважали корисний «запис здоров'я».

— Та як же по грошах ходити, — так була реакція.

Вода у Корні справді унікальна, але, на жаль, як і інші цінності, дорожній нім широким природою, використовується вкрай незалежно. У відкритій тут лікарні реабілітації попит що лише назва соліда. І несправді.

Притомлюю ж знайшли, — розповідає головний лікар Латоричинів, — у пристосовані приміщення, заведені за цим. Тисяча там, що робить значимістю у функціональному розумінні слова. Новий напрям обслуговування, але попит що навіть у промислових муніципалітетах немає...

Давно аутизмом, але чистим

і застатимши коридорамі, галереями, що ними з'єднані одноповарков будинки, Хмельська рука поїхала у сторону, від якої, що парсона лінійні намагаються зробити все можливе для людини.

— Ціни немає цілком, — каже один із пацієнтів, Василь Рощин з Ровно. — Заведення та їх зомітири рукам маскити Богдана Бондарчука за народний строк і стає почути себе майже ліпше.

Мабуть, це ті тисячі хворих, що рому лікуватися в Корні щодня. 800-900 чоловік — амбулаторно. Реабілітаційні центри, терапевтичні, гімнастичні майже 25 ліжкопості значно поліпшують свій стан, що відноситься і до інших країн. Але від цієї важчості гірше, коли поділитися, а вникнути одержувати вони та лікуватися. В палатах по 3-6 чоловік. Керування просто нерівняне на кожного кожного припадає як і наробивши. За кожною — це при сучасних цінах!

А ходимо, ми сізнаємо іноземні гроші по грошам.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, аспірант кореспондент «Голосу України».

Допели...

КРОВ — НЕ ВОДИЦЯ

і щоб відновити її, донору, який здає кожних два місяці по 400 г [а саме стільки я здаю], треба неабияк харчуватись

У сьогоднішніх умовах це проблема. Раніше було: гутихось до задухи кроку, йдемо на базар, купуємо калорійні продукти... А тепер? Янось вилітку довелося мені здавати кров без цього (терміново треба було перелити кров тяжкохворій людині) — потім ледав дилема додуми: я маю злізти, ахути ніби ватку закладу... І подумала тоді: треба наразі добиватися, щоб донорам якогось допомогати. А то на словах нам так здають, а як до діла, то ладуть талон на обід (аж на 1 крб. 40 коп.), який маеш з'їсти в найгірший Ільонський міста, де збираються алкоголіки (і тільки там) — то я уся турбота.

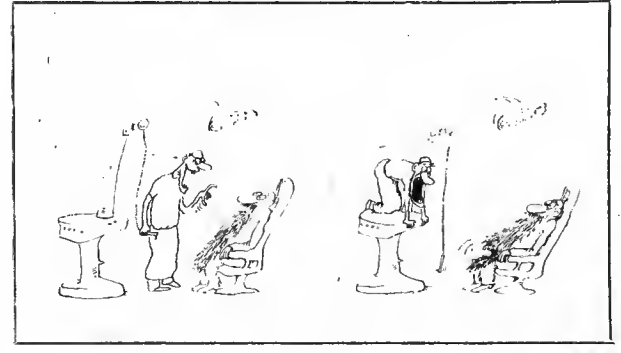
кліопається, щоб прикріпили нас до магазину, де ми могли б купувати потрібні продукти. Це обговорення нічого результату не дало. В райкомі не хочуть вирішувати наших проблем. Відмовили навіть у проханні прикріпити до іншої Ільони. Та нехай воно, хто відмовив, самі погубили за алкохоліками і обидувати. Нехай тоді і кров самі здають, коли потрібна буде їхнім родичам та знайомим. Чи не думали: біда їх обине?

Ми, донори Краснограда, ширішан кров не здавати, як поки містеча влади не зрозуміє: ми тек люди і тек потрібну гуманності.

А. ФІЛЬД, до якої приєднались: **Н. ЛУЦЕНКО**, **В. ЧЕРМЕШ**, **В. ФЕОКТИСТОВ**, **Л. ГИЛОВА**, **В. УТКІН**, **А. ПАВЛОВ**, **М. ЧОРНИЙ**, **Г. КУРДЮКОВА**, **В. КОВАЛЕНКО** та інші.

Красноград Харківської області.

Від редакції. Ми на думку, що донори Краснограда відмовляються здавати кров, якщо поставити питання про життя пожити. Але чи можна далі випробувати їхні терпіння? Та й не тільки їхні. Всі донори, що нас однією у призначеному стеновіччю, і це при тому, що в лікувальних відділеннях через те, що бракує донорської крові, відкладаються операції, а у негодних випадках її змушені здавати, іноді ризикуючи здоров'ям, своїм медиків! Тож чи довго чекатиме вирішення поставлені на донорами Краснограда питання?

Акціонерне товариство «Республіканський комерційний центр «ІНКОМА» спільно з компанією «Олів'є» (Франція) 16 - 19 квітня 1991 року в Києві проводить міжнародну виставку за участю відомих фірм Франції, Швеції, Італії, США, Бельгії та інших країн:

«СІТРОЕН» - легкові автомобілі та мікроавтобуси з бензиновими й дизельними двигунами;
«КЛАРК КОМПОНЕНТС ІНТЕРНЕШНЛ ІНК.» - трансмісії, коробки передач, редуктори для сільськогосподарської та іншої техніки, навантажувачів тощо;
«РРМ» - виробництво підйомних кранів широкого діапазону;
«БЕґЖО» - обладнання й механізми для підготовки будівельних матеріалів і для експлуатації в гірничодобувній промисловості;
«ВОЛЬВО-МІЧІГАН-ЮКЛІД» - техніка для будівництва та транспорту: самоскиди, навантажувачі, екскаватори;
«ПЕР РОЛАН І САТЕЛЕК» - стоматологічне обладнання;

«ВІЛЛА» - стоматологічні кабінети;
«САНФІ» - виробництво медикаментів;
«ПОРШЕ» - санітарно-технічне обладнання;
«АДС» - обладнання для виробництва пластикових пляшок різної місткості для харчових продуктів та іншого використання;
«СКАМІА» - обладнання для лиття на основі полімерів і еластомерів;
«СОДЕМЕ» - обладнання для виготовлення упаковок з картону й дерева;
«СІ-АЙ-ВІ-ДЖІ» - водне різання граніту й іншого каменю;
«АЛЬФАГРАФІК» - телефони, телекси, телефакси.

Програма семінарів на міжнародній виставці

16 квітня
14.00 Презентація автомобілів фірми «Сітроєн» і їх гідралічної підсилювачів.
17 квітня
10.00 Новий винахід для стоматології - рентген-установка «Флаш-лент».
14.00 Використання тари й пакувальних матеріалів у зберіганні та перевезенні сільськогосподарської й промислової продукції.
18 квітня
10.00 Міжнародний ринок мармуру, граніту і його конструктура.
11.30 Новий метод виробництва блоків у кар'єрах - водне різання.
14.00 Дробильне устаткування в шахтах і кар'єрах.
16.00 Принципи використання транспортної техніки в кар'єрах і шахтах.
19 квітня
10.00 Чому на Заході існують фірми, що спеціалізуються виключно на виробництві таких основних вузлів, як трансмісії та коробки передач?
11.30 Сучасні прийоми будівництва шляхів.
15.30 Устаткування для виробництва цегляних блоків із землі та відходів.

Співробітництво з фірмами-учасниками виставки - запорука Вашого успіху! Сучасний дизайн, останні технологічні досягнення, висока якість виконання, надійність в експлуатації - це Вам гарантують названі фірми!

Виставка проводиться за адресою: Київ, вул. Володимирська, 57 (Будинок учителя).
По довідці звертайтеся на адресу: 252001, Київ, вул. Софійська, 9.
Телефони: (8-044) 228-79-07, 228-87-61, 229-87-48. Телексив: 131103 ІНКОМ.
Телекс 131114 ІНКОМ SU. Факс (8-044) 228-79-07, 229-87-48.
Докладніше з пропозиціями названих фірм Ви можете ознайомитись у газеті «Україна-бізнес».

COMPAGNIE OLIVIER

MINOLTA
TRADING UKRAINE

Відома японська корпорація «МАЗДА» надала СП «Мінолта-Трейдінг-Україна» виключні права на продаж та обслуговування автомобілів «Мазда-323» (однієї з найкращіших моделей).

ЯПОНСЬКІ АВТОМОБІЛІ НА УКРАЇНІ ВЖЕ СЬОГДНІ!

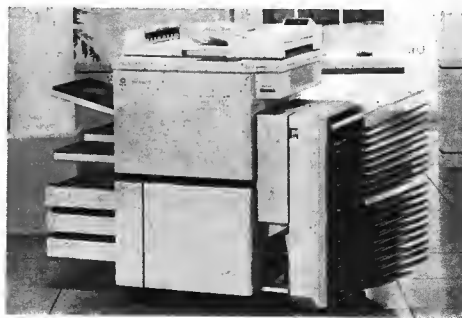
Ці автомобілі виготовляються спеціально пристосованими до умов експлуатації на Україні. Двигун дизельний. Надається гарантія і здійснюється післягарантійне фірмове обслуговування у спеціалізованих майстернях — унікальні умови на ринку автомобілів.

Оплата — у вільно конвертованій валюті, обслуговування — за карбованцями. Ціни — нижчі за середньоєвропейські на 20—25%.

Звертаємо увагу керівників підприємств: ви можете придбати автомобіль «Мазда-323» за валюту, а продати його своїм працівникам за КАРБОВАНЦІ.

Наші телефони в Києві: 417-71-20, 417-81-23.

Адреса: 252080, Київ, вул. Туровська, 13.

УВАГА!

ЯПОНСЬКА КОПІЮВАЛЬНА ТЕХНІКА!

СП «МІНОЛТА-ТРЕЙДІНГ-УКРАЇНА» — єдине на Україні підприємство, яке не лише продає японську копіювальну техніку, а й здійснює її ГАРАНТІЙНЕ та ПІСЛЯГАРАНТІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ.

Вам пропонуються копіювальні системи, факси та фото- і відеонамери японської фірми «МІНОЛТА», всесвітньовідомої своєю швидкістю й унікальним тонером. Спеціалісти фірми навчають вас швидко і майстерно оперувати цією відрій необхідною в сучасних умовах технікою.

Оплата — у вільно конвертованій валюті; обслуговування і навчання — за карбованцями.

Наш телефон у Києві: 417-85-78.

Адреса: 252080, Київ, вул. Туровська, 13.

